

รายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ครั้งที่ 3/2535

วันที่ 2 กรกฎาคม 2535 เวลา 14.00 น.

ณ ห้องประชุมกระทรวง เกษตรและสหกรณ์

กรรมการมาประชุม

- | | | |
|---------------------------|---|---------------|
| 1. นายอำพล เสนาณรงค์ | รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์
(แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์) | ประธานกรรมการ |
| 2. นายบรรทัด สิงหบุตร | ผู้อำนวยการกองตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์
(แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย) | กรรมการ |
| 3. นายมนัส สุขสมาน | รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
(แทนปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม) | กรรมการ |
| 4. นายประจักษ์ วรณรักษ์ | นายช่างโยธา 6
(แทนอธิบดีกรมชลประทาน) | กรรมการ |
| 5. นายสุวิทย์ ผลลดาภ | ผู้อำนวยการกองส่งเสริมการปลูสัตว์
(แทนอธิบดีกรมปลูสัตว์) | กรรมการ |
| 6. นายบุญยง สุริยพงษ์ | เจ้าพนักงานป่าไม้ 6
(แทนอธิบดีกรมป่าไม้) | กรรมการ |
| 7. นางสมนึก แสงสิงแก้ว | เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7
(แทนอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน) | กรรมการ |
| 8. นายคำรงค์ ปั้นประจักษ์ | ผู้อำนวยการกองสหกรณ์การเกษตร
(แทนอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์) | กรรมการ |
| 9. นายณรงค์ ชูประกอบ | เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร | กรรมการ |
| 10. นายวินัย ประไพพิศ | หัวหน้าฝ่ายปกครองท้องที่
(แทนอธิบดีกรมการปกครอง) | กรรมการ |

11. นายเกษม นาครัตน์	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน (แทนอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน)	กรรมการ
12. นายจำนัน ชันวิธา	หัวหน้าฝ่ายจัดที่ดิน (แทนอธิบดีกรมที่ดิน)	กรรมการ
13. นายทรงธรรม ส่วนนี้	ผู้อำนวยการกองนิคมสร้างตนเอง (แทนอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์)	กรรมการ
14. นายเผด็จภัย มีคุณเอี่ยม	ผู้อำนวยการกองแรงงาน (แทนอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม)	กรรมการ
15. นายประสิทธิ์ เขาวราช	เจ้าหน้าที่จัดผลประโยชน์ 6 (แทนอธิบดีกรมธนารักษ์)	กรรมการ
16. นายสุวรรณ ไตรผล	ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์- การเกษตร	กรรมการ
17. นายวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
18. นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศาสตร์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
19. นายสนั่น จันตรี	ผแทนเกษตรกร	กรรมการ
20. นายสมพงษ์ ลวนทอน	ผแทนเกษตรกร	กรรมการ
21. นางสาวศุภศิริ อินทรสุขศรี	ผแทนเกษตรกร	กรรมการ
22. นายवाद พวแกว	ผแทนเกษตรกร	กรรมการ
23. นายสุทธิพร จีระพันธ์	รองเลขาธิการ ส.ป.ก. รักษาราชการแทนเลขาธิการ ส.ป.ก.	กรรมการและ- เลขานุการ

กรรมการผู้ไม่มาประชุม

1. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์: คดีราชการ
2. ปลัดกระทรวงพาณิชย์: คดีราชการ
3. อธิบดีกรมประมง: คดีราชการ
4. อธิบดีส่งเสริมการเกษตร: คดีราชการ
5. อธิบดีกรมบัญชีกลาง: คดีราชการ

- | | |
|-----------------------------|--------------------|
| 21. นายธีระ สิริธรรม | เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. |
| 22. นายศรีโรจน์ จิรวัดจรรยา | เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. |
| 23. นางสาวศิริ ขวัญชัย | เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. |
| 24. นางมะลิวัลย์ ไกรสวัสดิ์ | เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. |
| 25. นางลดาวัลย์ โฆษะโยธิน | เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. |

เริ่มประชุมเวลา 14.00 น.

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
ไม่มี แต่เนื่องจากเป็นการประชุมครั้งแรกของท่านประธาน จึงได้ขอให้คณะกรรมการ
ช่วยแนะนำตัวด้วย

ระเบียบวาระที่ 2 รับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ 2/2535 เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2535

มติคณะกรรมการ รับรองรายงานการประชุมโดยไม่มีข้อแก้ไข

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

เรื่องที่ 3.1 ขออนุมัติกำหนดพื้นที่สาธารณประโยชน์ ตำบลชัยบุรี ตำบลตำนาน ตำบลบ้านทา
ตำบลอ่างทอง ตำบลลำสนธิ อำเภอเมือง และตำบลชะวัด อำเภอองครักษ์
จังหวัดพัทลุง จำนวน 4 พื้นที่ ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการขออนุมัติเรื่องออกจากวาระการประชุม

มติคณะกรรมการ อนุมัติ

เรื่องที่ 3.2 ขออนุมัติกำหนดพื้นที่ที่ดินจำแนกออกจากป่าไม้อาวุรตามมติคณะรัฐมนตรีป่าเลนโครงการ
อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา ให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอและชี้แจงว่าคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 12 เมษายน
2531 ให้จำแนกที่ดินออกจากป่าไม้อาวุรตามมติคณะรัฐมนตรีป่าเลนโครงการอำเภอเมืองพังงา เพื่อเป็น
ที่ทำกินของราษฎรหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น ๆ ต่อมาคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ได้มีมติในการประชุม

ครั้งที่ 7/2531 เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2531 มอบหมายให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) รับพื้นที่ไปดำเนินการ โดยวิธีการปฏิรูปที่ดิน จำนวน 3 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 4,069 ไร่

ความเห็นของ ส.ป.ก.

ที่ดินจำแนกออกจากป่าไม้อาวุรตามมติคณะรัฐมนตรี จำนวน 3 แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ 4,069 ไร่ อยู่ในหลักเกณฑ์และมีความเหมาะสมที่จะนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้กล่าวคือ

1. คณะรัฐมนตรีได้มีมติจำแนกออกจากป่าไม้อาวุรตามมติคณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติมีมติมอบให้ ส.ป.ก. ดำเนินการโดยวิธีการปฏิรูปที่ดิน

2. เกษตรกรส่วนใหญ่ถือครองที่ดินเมื่อแปล่า (ไม่มีเอกสารสิทธิ์)

3. พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะสมทางด้านการเกษตร

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ส.ป.ก. สามารถนำที่ดินที่จำแนก ป่าเลนโครงการอำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา มาดำเนินการโดยวิธีการปฏิรูปที่ดิน โดยอาศัยอำนาจแห่ง พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 มาตรา 26 (3)

แผนงานและงบประมาณ

การปฏิรูปที่ดินในที่จำแนกออกจากป่าไม้อาวุรตามมติคณะรัฐมนตรีป่าเลนโครงการอำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา คาดว่า ส.ป.ก. สามารถจัดที่ดินให้เกษตรกรเช่าทำกินและอยู่อาศัยได้ประมาณ 375 ครอบครัว เนื้อที่ประมาณ 4,069 ไร่ ใช้งบประมาณดำเนินการขั้นต้นประมาณ 310,000 บาท ตามแผนงานและงบประมาณ ดังนี้

กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)
งานสำรวจและเตรียมการ	45,000
งานจัดที่ดิน	210,000
งานสำรวจความเหมาะสมเพื่อพัฒนาพื้นที่	25,000
งานประสานการส่งเสริมการเกษตรเพิ่มรายได้ และพัฒนาอาชีพ	30,000
รวม	310,000

3. ปรับปรุงวิธีการรับมอบที่ดินและการนำชี้แนวเขตแปลงที่ดิน ในกรณีผู้ที่ได้รับการคัดเลือกมิได้เป็นผู้ถือครองที่ดินแปลงที่ได้รับการจัดให้อยู่เดิม โดยให้ส่งหนังสือแจ้งกำหนดวันเวลานำชี้ก่อนถึงกำหนดนำชี้แนวเขตไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน

4. ตัดเรื่องการที่เกษตรกรต้องเป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรเพื่อการปฏิรูปที่ดินออก เพราะเห็นว่าวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ เกษตรกรควรจะมาเป็นสมาชิกด้วยตนเอง มีทั้งบังคับประกอบด้วย ส.ป.ก. ยังไม่ได้จัดตั้งสหกรณ์ในทก ๆ พื้นที่

5. รวบรวมหน้าที่ที่เกษตรกรจะต้องปฏิบัติไว้ในที่เดียวกัน และปรับให้เข้ากับข้อเท็จจริง เพื่อให้เข้าใจง่าย

6. เพิ่มเติมเรื่องการขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมเกินจำนวนที่กำหนด ถ้ามีการนำดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ออกไปนอกบริเวณที่ได้รับอนุญาตให้เขาทำประโยชน์ไม่ว่าเพื่อการใด ๆ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรต้องใช้เงินค่ามูลค่าของดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ดังกล่าวเป็นรายได้ของ ส.ป.ก. เพื่อนำเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

7. ตัดหมวด 3 ของระเบียบฯ เดิม เรื่องการสั่งให้ออกจากที่ดิน ออกทั้งหมดโดยนำไปกำหนดเป็นข้อย่อยในหมวดของการสืบสิทธิแทน เพื่อให้ชัดเจนและเข้าใจง่าย

8. ตัดเรื่องการยกเว้นไม่ใช้ระเบียบนี้ออก (ข้อ 17 ของระเบียบเดิม) เนื่องจากเห็นว่าระเบียบนี้จำเป็นต้องปฏิบัติหากมีข้อยกเว้นควรขออนุมัติจากคณะกรรมการ

9. รวบรวมเรื่องอุทธรณ์ตามระเบียบเดิม โดยกำหนดให้ชัดเจนในหมวด 4 ของร่างระเบียบฯ

10. ตัดความในข้อ 20 เรื่องการรายงานผลการดำเนินการทุก ๆ 4 เดือน ตามระเบียบเดิมออก เนื่องจากการรายงานผลเป็นเรื่องที่ ส.ป.ก. จังหวัด จะต้องรายงานตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนดอยู่แล้ว

ความเห็นคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ

ส.ป.ก. ได้นำเสนอร่างระเบียบฉบับดังกล่าวให้คณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ พิจารณาซึ่งคณะกรรมการได้แก้ไขเพิ่มเติมรายละเอียดในสาระสำคัญบางประการและพิจารณาเห็นชอบร่างระเบียบฯ ในการประชุมครั้งที่ 5/2535 เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2535

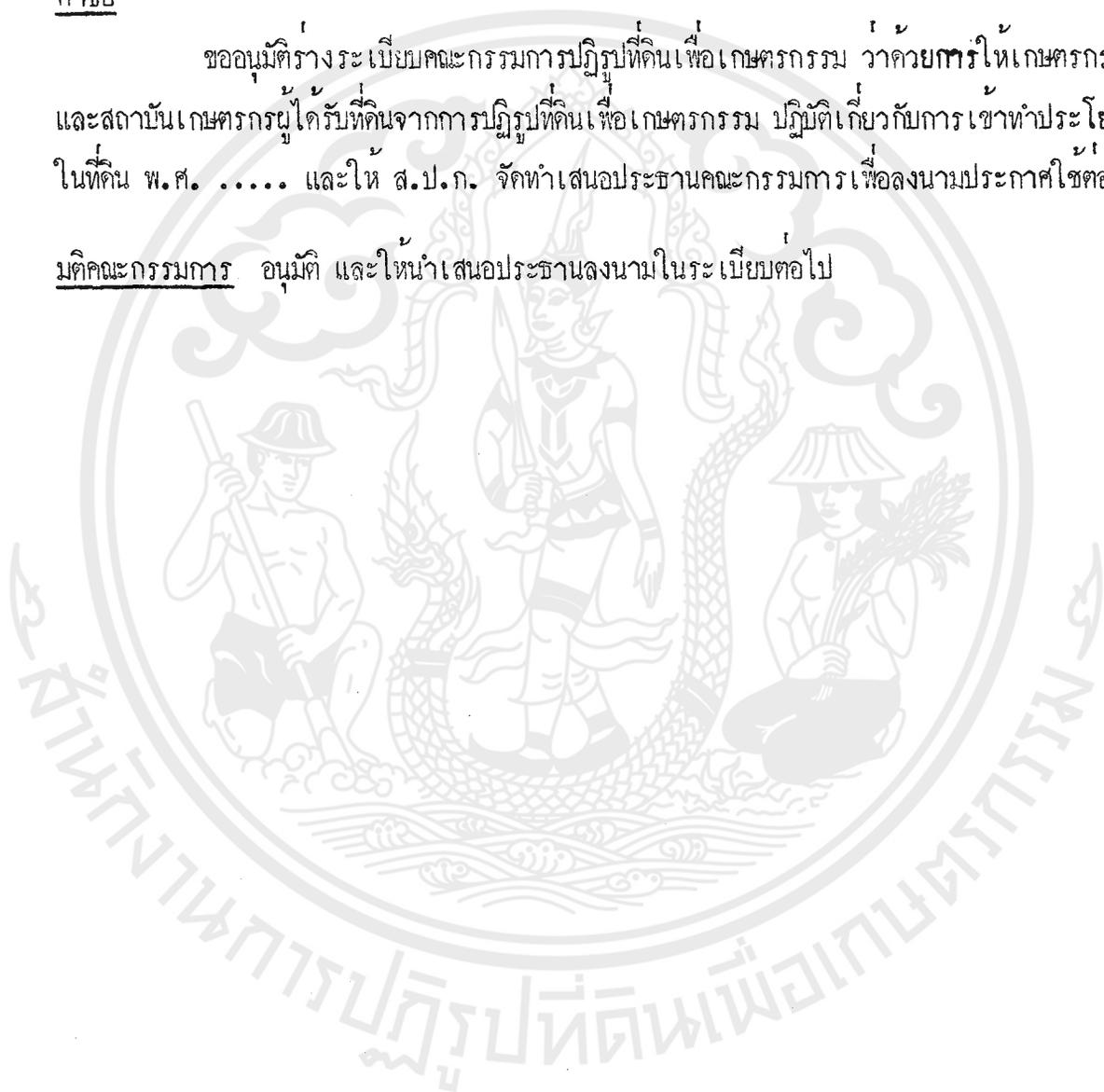
ความเห็น ส.ป.ก.

เห็นสมควรแก้ไขปรับปรุงระเบียบเพื่อให้เกิดความชัดเจนและสอดคล้องกับความเป็นจริง
ทำให้คล่องตัวในการปฏิบัติงาน และมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

คำขอ

ขออนุมัติร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกร
และสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์
ในที่ดิน พ.ศ. และให้ ส.ป.ก. จัดทำเสนอประธานคณะกรรมการเพื่อลงนามประกาศใช้ต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติ และให้นำเสนอประธานลงนามในระเบียบต่อไป



ร่าง
ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ว่าด้วย

การให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

พ.ศ.

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 19(8) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
พ.ศ. 2518 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการ
ให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำ
ประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ."

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3. ให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้
เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำ
ประโยชน์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2533

ข้อ 4. ในระเบียบนี้

"เกษตรกร" หมายความว่า เกษตรกรซึ่งเป็นผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

"สถาบันเกษตรกร" หมายความว่า สถาบันเกษตรกรซึ่งเป็นผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม

/ "หนังสือรับมอบ....."

"หนังสือรับมอบที่ดิน" หมายความว่า หนังสือที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมอบให้แก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร เพื่อแสดงให้ทราบถึงการได้รับมอบที่ดินและได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามแบบที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

"สัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย" หมายความว่า สัญญาที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจัดทำกับเกษตรกรที่ได้รับที่ดินเพิ่มขึ้นจากการจัดให้เกินกว่าที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดตามมาตรา 30 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 โดยตกลงว่าจะโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้เมื่อเกษตรกรได้ชำระค่าชดเชยครบถ้วนแล้ว

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

"ส.ป.ก." หมายความว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

"เลขาธิการ" หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

หมวด 1

การรับมอบที่ดิน

ข้อ 5. ภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศรายชื่อเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามระเบียบคณะกรรมการเกี่ยวกับการคัดเลือกเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมอบหนังสือรับมอบที่ดินให้ผู้ได้รับการคัดเลือกและให้ผู้ได้รับการคัดเลือกลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดินไว้ เป็นหลักฐาน

หากเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ไม่ลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดินให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือเตือนโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ได้รับการคัดเลือกมาลงลายมือชื่อรับมอบที่ดิน ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดภายในกำหนดสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือเตือน หากผู้ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ไม่มาลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดิน ณ สถานที่ที่กำหนดภายในระแยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้นั้นหมดสิทธิในการได้รับคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้น

/ ข้อ 6. ในกรณีนี้.....

ข้อ 6. ในกรณีที่ผู้ได้รับการคัดเลือกมิได้เป็นผู้ถือครองที่ดินหรือมิได้เป็นผู้เช่าที่ดินในที่ดินแปลงที่ได้รับการจัดให้อยู่เดิม ให้มีการนำขึ้นแนวเขตแปลงที่ดิน และให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งกำหนดวันเวลานำขึ้นแนวเขตให้ผู้ได้รับการคัดเลือกทราบโดยให้ส่งหนังสือแจ้งก่อนถึงกำหนดนัดนำขึ้นแนวเขตไม่น้อยกว่าสิบวัน

เมื่อผู้ได้รับการคัดเลือกมาแสดงตนตามวันเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานว่าเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกจริงหรือไม่ เมื่อเห็นว่าถูกต้องแล้วให้นำขึ้นแนวเขตแปลงที่ดินที่จัดให้ และให้ผู้ได้รับการคัดเลือกลงลายมือชื่อรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐาน

ถ้าผู้ได้รับการคัดเลือกไม่มาแสดงตนตามวันเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควรและไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดทราบ หรือมาแสดงตนแต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐาน ให้ผู้นั้นหมดสิทธิในการได้รับคัดเลือก เข้าทำประโยชน์ในที่ดินนั้นและให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจัดที่ดินนั้นให้แก่ผู้ได้รับการคัดเลือกผู้นต่อไป

หมวด 2

การทำประโยชน์ในที่ดิน

ข้อ 7. เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินมีหน้าที่ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ต้องทำประโยชน์ในที่ดินด้วยตนเองเต็มความสามารถและไม่นำที่ดินนั้นทั้งหมด หรือบางส่วนไปให้บุคคลอื่นไม่ว่าจะโดยการขาย ให้เช่า หรือเข้าทำประโยชน์ หรือโดยพฤติกรรมใด ๆ ที่แสดงให้เห็นในลักษณะนั้น

(2) ยินยอมทำสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าเช่า และต้องปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าว

(3) ไม่เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดิน จนเป็นเหตุให้ที่ดินเสื่อมสภาพความเหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรม

(4) ไม่ขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมเกินร้อยละห้าของเนื้อที่ที่ได้รับมอบ

(5) ไม่ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างใด ๆ เว้นแต่การปลูกสร้างตามสมควรสำหรับ โรงเรือน ที่อยู่อาศัย ยุ้งฉาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรของเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรนั้น

(6) ดูแลรักษาหมุดหลักฐานของ ส.ป.ก. และหลักเขตที่ดินในที่ดินที่ได้รับมอบมิให้เกิดชำรุดเสียหายหรือเคลื่อนย้ายไปจากตำแหน่งเดิม

(7) ไม่กระทำการใด ๆ ในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งก่อสร้างในโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรอื่นและสภาพแวดล้อม

(8) ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

(9) ปฏิบัติตามสัญญาที่ทำกับ ส.ป.ก. และปฏิบัติตามพันธะกรรมที่มีอยู่กับสถาบันการเงิน หรือบุคคลที่ดำเนินงานร่วมกับ ส.ป.ก.

ข้อ 8. หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรกระทำการฝ่าฝืน ข้อ 7 ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือเตือนให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรละเว้นการกระทำหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือทำให้ที่ดินกลับสู่สภาพเดิมภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้ใดยังคงฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุอันสมควรก็ให้ดำเนินการตามข้อ 11 ต่อไป

ในกรณีที่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรได้โอนการทำประโยชน์ในที่ดินไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนไปยังบุคคลอื่นหรือกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกรณีหนึ่งกรณีใดในข้อ 7 และไม่สามารถหาตัวได้พบให้ดำเนินการตามข้อ 11 ได้โดยมิต้องมีการเตือน

ข้อ 9. การขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมที่เกินจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ 7(4) หรือการปลูกสร้างโรงเรือน ที่อยู่อาศัย ยุ้งฉาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่นที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรที่เกินสมควรตามข้อ 7(5) ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรยื่นคำขอ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดและให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

ในการอนุญาตนั้นให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาถึงผลดีผลเสียสภาพของที่ดินที่จะต้องเสียหาย ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและแปลงที่ดินข้างเคียง และความเป็นไปได้ในการประกอบกิจการนั้น ประกอบด้วย

/ ในการอนุญาต.....

ในกรณีการอนุญาตให้ดำเนินการขุดบ่อเพื่อการเกษตรกรรมเกินจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ 7(4) ถ้ามีการนำดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ออกไปนอกบริเวณที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ไม่ว่าเพื่อการใด ๆ เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรต้องใช้เงินเท่ากับมูลค่าของดินหรือสิ่งของที่ขุดได้ดังกล่าวเป็นรายได้ของ ส.ป.ก. เพื่อนำเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เว้นแต่เป็นการนำออกไปโดยได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

หากผู้ได้รับอนุญาตดังกล่าว ไม่ดำเนินการตามที่ขออนุญาตหรือผิดเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาตหรือไม่ชำระเงินตามวรรคสามภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนด ให้ถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ 7 และให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ต่อไป ทั้งนี้ หากผู้ได้รับอนุญาตได้เปลี่ยนแปลงสภาพที่ดินไปแล้ว ให้ผู้ได้รับอนุญาตนั้นทำที่ดินให้กลับสู่สภาพเดิมโดยเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

การพิจารณาอนุญาตตามข้อนี้ ในกรณีมีเหตุอันควรคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจะมอบหมายให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุญาตแทนก็ได้

ข้อ 10. กรณีเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรใดประสงค์จะสละสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบ ให้ยื่นคำขอสละสิทธิพร้อมกับคำขอบอกเลิกสัญญาเช่า หรือ สัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าชดเชย ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่ ตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนด

หมวด 3

การสิ้นสุดสิทธิและผลของการสิ้นสุดการทำประโยชน์ในที่ดิน

ข้อ 11. เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสิ้นสุดสิทธิหรือจะสิ้นสุดการทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ตาย เลิกสถาบันเกษตรกร หรือสละสิทธิ เว้นแต่จะมีการตักทอดทางมรดกตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

(2) โอนสิทธิการทำประโยชน์ การเช่า เช่าซื้อ หรือการจัดให้โดยมีค่าชดเชย ไปยังบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

(3) ข้าพคุณสมบัติตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในสาระสำคัญดังต่อไปนี้

ก. สัญชาติไทย

ข. มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกันเพียงพอแก่การเลี้ยงชีพอยู่แล้ว ก่อนดำเนินการคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน

(4) ไม่ปฏิบัติตามความในข้อ 7 และไม่ปฏิบัติตามค่าเดือนในข้อ 8

การสิ้นสุดสิทธิตาม (1) และ (2) ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดรายงานให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดทราบ และการสิ้นสุดสิทธิย่อมมีผลในทันทีที่เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นขึ้น สำหรับกรณีตาม (3) และ (4) ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรสิ้นสุดสิทธิและให้มีผลเป็นการสิ้นสุดสิทธิหลังจากพ้นระยะเวลาการอุทธรณ์ เว้นแต่มีการอุทธรณ์ ให้การสิ้นสุดสิทธิมีผลเมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยขึ้นตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งคำสั่งการสิ้นสุดสิทธิให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรทราบภายในสิบห้าวันนับแต่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติ พร้อมทั้งแจ้งระยะเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนดให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรพร้อมบริวารออกจากที่ดิน หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรไม่ยอมออกจากที่ดิน ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินการคดีตามกฎหมายต่อไป

ในกรณีไม่สามารถแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรทราบได้ ให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านแห่งท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ แห่งละหนึ่งฉบับ

ข้อ 12. เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรใดสิ้นสุดสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามข้อ 11 ให้เลขานุการหรือผู้ซึ่งเลขานุการมอบหมายมีหนังสือเรียกสัญญาเช่า หรือสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจัดให้โดยมีค่าเช่าหรือหนังสือรับมอบที่ดินคืนให้แก่ ส.ป.ก. ภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากไม่สามารถเรียกเอกสารดังกล่าวคืนภายในระยะเวลาที่กำหนดไม่ว่าจะเป็นด้วยเหตุใดก็ตาม ให้จัดทำเป็นประกาศของทางราชการเพื่อแสดงให้ทราบว่าเป็นอันเลิกใช้ตั้งแต่วันที่เกษตรกรหรือ

/ สถาบันเกษตรกร.....

สถาบันเกษตรกรสันนิษฐานการทำประโยชน์ในที่ดินนั้น โดยให้ปิดประกาศดังกล่าวไว้ ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ทว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านแห่งท้องที่ที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ แห่งละหนึ่งฉบับ มีกำหนดสามสิบวัน

เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินหรือหนี้สินของเกษตรกร หรือสถาบันเกษตรกร อันเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ทางราชการได้ลงทุนไปหรือให้กู้ยืมตามสัญญา ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด 4

อรรถธิ

ข้อ 13. หากเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ถูกสั่งให้สันนิษฐานตามข้อ 11 เห็นว่าคำสั่งนั้นไม่เป็นธรรม ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งหรือวันที่ได้ปิดคำสั่ง โดยแสดงหลักฐานอ้างอิงประกอบ

ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์ส่งไปยัง ส.ป.ก. ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ข้อ 14. ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีคำสั่งให้สันนิษฐาน อาศัยอยู่ทำประโยชน์ในที่ดินต่อไปจนกว่าคณะกรรมการมีคำวินิจฉัย

เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยแล้ว ให้ ส.ป.ก. แจ้งคำวินิจฉัยไปยังสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัย และให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำวินิจฉัยจาก ส.ป.ก. ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยขึ้นตามคำสั่งของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ให้แจ้งระยะเวลาให้ผู้อุทธรณ์พร้อมทั้งบริวารออกจากที่ดินตามระยะเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดได้กำหนด ไปพร้อมกับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการด้วย

หมวด 5

ข้อ 15. ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในรายละเอียดได้ ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ และในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบนี้ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาต่อไป



เรื่องที่ 3.4 ร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอและชี้แจงว่า ด้วยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2532 มาตรา 30 วรรคหก ใ้บังคับให้การโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าและเช่าซื้อของเกษตรกรที่ได้รับสิทธิการเช่าและเช่าซื้อที่ดินจาก ส.ป.ก. เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

ส.ป.ก. จึงได้ดำเนินการร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่า หรือเช่าซื้อในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวให้เหมาะสมกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและระบบสังคมไทย การร่างระเบียบได้ยึดแนวทางตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 5/2533 เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2533 ซึ่งใช้ปฏิบัติงานช่วงระหว่างการร่างระเบียบฯ นี้หลักการดังนี้

1. ให้มีการโอนสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ

1.1 ให้โอนแก่เกษตรกรที่เป็นคู่สมรสหรือบุตรหรือเครือญาติ โดยให้แยกคนเพียงรายเดียว แ่่นแต่ที่ดินมีขนาดที่สามารถแบ่งแยกได้ และเพียงพอแก่การครองชีพซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่าเนื้อที่ต่อครองขั้นต่ำที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนดไว้ และการแบ่งแยกไม่เป็นอุปสรรคแก่การประกอบ เกษตรกรรม ก็ให้โอนให้แก่บุคคลดังกล่าวตามความประสงค์ได้

1.2 ผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะกับรับโอนสิทธิได้หากสามารถประกอบ เกษตรกรรมในที่ดินนั้น

2. กำหนดวิธีการการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ

2.1 ให้สิทธิดังกล่าวตกทอดทางมรดกแก่คู่สมรสที่เป็น เกษตรกร เป็นอันดับแรก

2.2 หากไม่มีคู่สมรสหรือมีแต่ไม่ชอบรับมรดกสิทธิหรือมีแต่ไม่มีคุณสมบัติจะได้รับมรดก

สิทธิตามระเบียบนี้ ให้สิทธินั้นตกทอดแก่บุตรที่เป็น เกษตรกร

2.3 ในกรณีไม่มีคู่สมรสหรือบุตร หรือมีแต่ไม่ชอบรับมรดกสิทธิหรือมีแต่ไม่มีคุณสมบัติ

จะได้รับมรดกสิทธิตามระเบียบนี้ ให้สิทธินั้นตกทอดแก่เครือญาติที่เป็น เกษตรกร

2.4 เกษตรกรสามารถแจ้งความประสงค์คำขอลำดับทายาทที่จะได้รับมรดกสิทธิ หากตนเองถึงแก่กรรมและมากกว่าหนึ่งคนก็ได้ โดยทำเป็นหนังสือตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนด ยื่นต่อ ส.ป.ก. จังหวัดไว้เป็นหลักฐาน

2.5 บุตรหรือเครือญาติที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ก็รับมรดกสิทธิได้หากสามารถประกอบ เกษตรกรรมในที่ดินนั้น

3. กำหนดเรื่องการระงับเรื่องสิทธิประโยชน์

ในคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้กำหนดคดีสิทธิประโยชน์บางประการแก่ทายาท ผู้ที่ตกลงไม่ยอมรับมรดกสิทธิหรือทายาทที่เป็นผู้เยาว์ หรือผู้ทุพพลภาพหรือโรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ ก็ได้ หากผู้รับมรดกสิทธิไม่ปฏิบัติตามในคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาบุคคลอื่นผู้มีสิทธิที่จะได้รับ มรดกสิทธิเพียงรายเดียวเป็นผู้ได้รับมรดกสิทธิแทนต่อไป

4. สิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินสำหรับอยู่อาศัยนอกแปลง เกษตรกรรม

กำหนดให้สิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินสำหรับอยู่อาศัยนอกแปลง เกษตรกรรม โอนหรือ ตกทอดทางมรดกแก่เกษตรกรผู้ได้รับสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินแปลง เกษตรกรรมตามไปด้วย

5. กำหนดการจัดการทรัพย์สินและหนี้สิน

5.1 ผู้รับโอนหรือผู้รับมรดกสิทธิต้องรับไปซึ่งหนี้สินที่ค้างชำระกับ ส.ป.ก. หรือสถาบัน การเงินที่ร่วมโครงการกับ ส.ป.ก. หรือสถาบัน เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

5.2 หากทายาทไม่สามารถรับมรดกสิทธิการเช่าซื้อตามระเบียบนี้ หรือขอเลิกสัญญาเช่าซื้อ ในภายหลัง ให้ ส.ป.ก. หักเงินเท่ากับจำนวนค่าเช่าที่ดินและหนี้สินที่ค้างชำระ ออกจากเงินที่เกษตรกร ผู้ถึงแก่กรรมได้ชำระเป็นค่าเช่าซื้อ และคืนเงินที่เหลือแก่ทายาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

5.3 กรณีที่มีการระงับในเรื่องสิทธิประโยชน์ โดยผู้รับมรดกสิทธิได้ขอเลิกสัญญาเช่าซื้อ ในภายหลัง จะได้รับคืนเงินตามข้อ 5.2 ต่อเมื่อได้ปฏิบัติตามการระงับนั้นครบถ้วนแล้ว

หากผู้ขอเลิกสัญญาเช่าซื้อปฏิบัติตามการระงับในเรื่องสิทธิประโยชน์ ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาผู้มีสิทธิได้รับมรดกสิทธิรายอื่นเพียงคนเดียว เป็นผู้ได้รับมรดกสิทธิ แทนต่อไป โดยต้องรับไปซึ่งสิทธิและหน้าที่รวมทั้งภาระผูกพันในสิทธิประโยชน์ที่อยู่เดิมด้วย

ความเห็นของคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ

คณะกรรมการได้พิจารณาตรวจแก้ไขโดยการประชุมรวม 10 ครั้งและเห็นชอบร่างระเบียบดังกล่าวในการประชุม ครั้งที่ 11/2535 วันที่ 22 เมษายน 2535

คำขอ

ขอความเห็นชอบต่อร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการโอนและการคดทอนทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ตามที่เสนอเพื่อนำเสนอประธานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ลงนามประกาศใช้ต่อไป

มติคณะกรรมการ คณะกรรมการพิจารณาแล้วให้เพิ่มเติมข้อความในร่างระเบียบ ดังต่อไปนี้

1. ให้เพิ่มความวรรคสองของข้อ 14 ดังนี้ และนำความในข้อ 12 มาบังคับใช้โดยอนุโลม

2. ให้เพิ่มความในวรรคสองของข้อ 21 เป็นดังนี้ กรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการเช่าซื้อที่ดินให้เจ้าหน้าที่หักเงินเท่ากับจำนวนค่าเช่าที่ดินดังกล่าวที่ ส.ป.ก. กำหนดและหนี้สินที่ค้างชำระกับ ส.ป.ก. หรือสถาบันการเงินที่รวมโครงการกับ ส.ป.ก. หรือสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ทราบ ออกจากเงินที่เกษตรกรผู้ถึงแก่กรรม ...

หลังจากนั้น คณะกรรมการได้มีมติเห็นชอบร่างระเบียบดังกล่าว โดยมีข้อสังเกตในข้อ 12 (3) กรณี คปจ. พิจารณาคัดเลือกผู้เหมาะสมแล้ว ให้แจ้ง ผลการพิจารณาให้ ส.ป.ก. ทราบต่อไปด้วย

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ว่าด้วย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโอนและการตกทอดทางมรดก

สิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

พ.ศ. 2535

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 30 วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2535"

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3. บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติ และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วหรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4. ในระเบียบนี้

"ที่ดิน" หมายความว่า รวมถึงอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ในที่ดินนั้นด้วย

"เกษตรกร" หมายความว่า เกษตรกรซึ่งเป็นผู้ได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยได้ทำสัญญาเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินกับ ส.ป.ก.

"สิทธิการเช่า" หมายความว่า สิทธิตามสัญญาเช่าที่เกษตรกรทำไว้กับ ส.ป.ก.

"สิทธิการเช่าซื้อ" หมายความว่า สิทธิตามสัญญาเช่าซื้อที่เกษตรกรทำไว้กับ ส.ป.ก.

"ผู้โอน" หมายความว่า เกษตรกรผู้ประสงค์จะโอนสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ

"ผู้รับโอน" หมายความว่า ทายาทผู้ประสงค์จะรับโอนสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ

"ผู้รับมรดก" หมายความว่า ทายาทผู้ประสงค์จะรับมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ

/ "ทายาท".....

"ทาสาท" หมายความว่า สามีหรือภริยาหรือบุตรหรือเครือญาติของเกษตรกร

"บุตร" หมายความว่ารวมถึง บุตรที่เกิดจากบิดามารดาไม่ได้จดทะเบียนสมรสกันแต่บิดารับรองแล้วและบุตรบุญธรรมของเกษตรกรด้วย

"เครือญาติ" หมายความว่า บุคคลดังต่อไปนี้

- (1) บิดาหรือมารดาของเกษตรกร
- (2) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันของเกษตรกร
- (3) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาของเกษตรกรและญาติชั้นหลานที่ไม่ได้สืบสายโลหิตตรง

ลงมาของเกษตรกรด้วย

ทั้งนี้ บุคคลตาม (2) หรือ (3) ต้องเป็นผู้ที่ประกอบเกษตรกรรมร่วมกับเกษตรกรในที่ดินแปลงนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน

"ส.ป.ก. จังหวัด" หมายความว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

"คปจ." หมายความว่า คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

ข้อ 5. ที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดให้เช่าหรือเช่าซื้อก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ การโอนหรือการตกทอดทางมรดกของสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ ให้ปฏิบัติตามระเบียบนี้ด้วย

ระเบียบนี้มิให้ใช้บังคับกับการโอน และการตกทอดทางมรดกระหว่างการเช่าหรือเช่าซื้อตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532

ข้อ 6. ผู้รับโอนและผู้รับมรดกตามระเบียบนี้จะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (1) ผู้นั้นรวมทั้งบุคคลในครอบครัวเดียวกันไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองเพียงพอแก่การครองชีพอยู่ก่อนแล้ว
- (2) เป็นผู้มีคุณสมบัติและอยู่ในเงื่อนไขที่จะได้รับคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดไว้ ยกเว้นในกรณีผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หากเข้าเงื่อนไขตามข้อ 8 และข้อ 15 ก็ให้สามารถรับโอนหรือรับมรดกสิทธิในที่ดินได้

หมวด 1

การโอนสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ

ข้อ 7. เมื่อมีเหตุอันสมควร เกษตรกรจะโอนสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อให้แก่คู่สมรส หรือ บุตร หรือ เครือญาติได้ แต่จะต้องโอนให้แก่บุคคลเพียงรายเดี๋ยวนั้น เว้นแต่ที่ดินจะมีเนื้อที่สามารถ แบ่งแยกได้และเพียงพอแก่การครองชีพซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่าเนื้อที่ถือครองขั้นต่ำที่ คปจ. กำหนดไว้ และ การแบ่งแยกไม่เป็นอุปสรรคแก่การประกอบเกษตรกรรม ก็ให้โอนให้แก่บุคคลดังกล่าวตามความประสงค์ ของเกษตรกรได้

ในการโอนให้แก่บุตรหรือเครือญาติ ผู้โอนจะต้องได้รับความยินยอมจากคู่สมรสก่อน

ข้อ 8. บุตรหรือเครือญาติที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ จะรับโอนสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อได้ เฉพาะเมื่อผู้โอนเป็นผู้ที่สามารถประกอบเกษตรกรรมในที่ดินนั้นได้ด้วยตนเองและจะต้องได้รับความยินยอม จากผู้แทนโดยชอบธรรม

สิทธิการเช่าซื้อที่ยังมีเงื่อนไขหรือมีค่าภาระติดพันอยู่ จะโอนให้ผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะไม่ได้ เว้นแต่ผู้โอนจะได้ทำให้เงื่อนไขหรือค่าภาระติดพันนั้นหมดไปเสียก่อน หรือผู้รับโอนได้รับความยินยอม จากผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้ปกครอง และจะต้องได้รับอนุมัติจากศาลแล้ว

ข้อ 9. เมื่อผู้โอนมายื่นคำร้องต่อ ส.ป.ก. จังหวัด ให้เจ้าหน้าที่บันทึกถ้อยคำและเหตุผล ความจำเป็นของผู้โอนและสอบสวนคุณสมบัติของผู้รับโอนพร้อมข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่ กำหนดในข้อ 7 หรือข้อ 8 แล้วแต่กรณีเพื่อเสนอ คปจ. พิจารณา

เมื่อ คปจ. พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการดีที่อาจโอนได้ตามข้อ 7 หรือข้อ 8 ให้ปฏิรูปที่ดิน จังหวัดมีหนังสือแจ้งให้ผู้โอนและผู้รับโอนมารับทราบ พร้อมทั้งจัดทำสัญญาเช่าหรือเช่าซื้อให้กับผู้รับโอน ตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนดต่อไป

ข้อ 10. ผู้รับโอนจะต้องรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ของผู้โอน

/ หมวด 2.....

หมวด 2

การตกทอดทางมรดกของสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ

ข้อ 11. เมื่อเกษตรกรถึงแก่กรรมให้สิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อตกทอดแก่คู่สมรสเป็นอันดับแรก

ข้อ 12. ในกรณีที่ไม่มีบุคคลตามข้อ 11 หรือบุคคลตามข้อ 11 ไม่ขอรับมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อหรือไม่มีความสัมพันธ์จะได้รับมรดกสิทธิตามระเบียบนี้ ให้สิทธินั้นตกทอดแก่บุตร

หากมีบุตรหลายคนให้แยกพิจารณาดังนี้

(1) ถ้าตกลงกันได้ว่าจะให้บุตรคนใดเพียงคนเดียวเป็นผู้ได้รับมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ ก็ให้เป็นไปตามข้อตกลง

(2) ถ้าตกลงกันไม่ได้และที่ดินสามารถแบ่งแยกได้โดยเพียงพอแก่การครองชีพ ซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่าเนื้อที่ถือครองขั้นต่ำที่ ศปจ. กำหนดไว้ ก็ให้จัดแก่บุตรเหล่านั้นตามส่วน

(3) ถ้าตกลงกันไม่ได้และที่ดินไม่สามารถแบ่งแยกให้เพียงพอแก่การครองชีพตาม (2) ได้ครบจำนวนบุตร ให้ ศปจ. พิจารณาคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมจากบุตรเหล่านั้นเป็นผู้ได้รับมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อตามจำนวนแปลงที่ดินที่อาจแบ่งแยกได้

ในกรณีที่บุตรคนใดตายก่อนผู้เช่าหรือผู้เช่าซื้อ ให้ผู้สืบสันดานโดยชอบด้วยกฎหมายของบุตรคนนั้นที่ประกอบเกษตรกรรวมร่วมกับเกษตรกรนี้มาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือนมีสิทธิตามวรรคหนึ่ง และวรรคสองแทนที่ในฐานะบุตร

ข้อ 13. ในกรณีที่ไม่มีบุคคลตามข้อ 11 หรือข้อ 12 หรือบุคคลดังกล่าวไม่ขอรับมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ หรือไม่มีความสัมพันธ์จะได้รับมรดกสิทธิตามระเบียบนี้ ให้สิทธินั้นตกทอดแก่เครือญาติได้ ถ้ามีเครือญาติดังกล่าวหลายคนให้นำความในข้อ 12 วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 14. เกษตรกรจะกำหนดลำดับทายาทผู้ที่จะได้รับมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินหากตนเองถึงแก่กรรมไว้ โดยมีให้เป็นไปตามข้อ 11 ข้อ 12 หรือข้อ 13 ก็ได้ โดยทำเป็นหนังสือตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนดยื่นต่อ ส.ป.ก. จังหวัดไว้เป็นหลักฐาน

/ เกษตรกรจะ.....

เกษตรกรจะกำหนดทายาทผู้ได้รับมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินมากกว่าหนึ่งคนก็ได้ หากที่ดินสามารถแบ่งแยกแล้วเพียงพอแก่การครองชีพตามขนาด เนื้อที่ถือครองขั้นต่ำที่ ค.ป.จ. กำหนด และให้นำความในข้อ 12 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าเกษตรกรมีคู่สมรส การแสดงความประสงค์ตามวรรคหนึ่งต้องได้รับความยินยอมจาก คู่สมรสด้วย

ทายาทที่เกษตรกรกำหนดให้เป็นผู้ได้รับมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดิน จะต้องมียศสมบัติ ตามข้อ 6 อยู่ในขณะที่เกษตรกรถึงแก่กรรมด้วย และหากทายาทตามที่ระบุไว้ในหนังสือดังกล่าวข้างต้น ไม่มีคุณสมบัติตามข้อ 6 ให้นำความในข้อ 11 ข้อ 12 และข้อ 13 มาใช้บังคับเสมือนหนึ่งเกษตรกรไม่ได้แสดงความประสงค์ตามข้อนี้

ข้อ 15. ในกรณีที่ถูกคัดตามข้อ 12 ข้อ 13 หรือข้อ 14 ซึ่งไม่บรรลุนิติภาวะ ให้นำความ ในข้อ 8 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 16. เมื่อทราบว่าเกษตรกรถึงแก่กรรม ให้ทายาทหรือผู้มีส่วนได้เสียแจ้งให้ปฏิรูปที่ดิน จังหวัดดำเนินการสอบสวนหาผู้ที่จะมีสิทธิได้รับมรดกสิทธิตามระเบียบนี้โดยเร็ว เพื่อนำเสนอ ค.ป.จ. ต่อไป

ให้ ค.ป.จ. เป็นผู้พิจารณาว่าบุคคลใดเป็นผู้จะได้รับมรดกสิทธิตามระเบียบนี้ เมื่อ ค.ป.จ. มีมติ เป็นประการใด ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีหนังสือแจ้งให้ผู้มีสิทธิได้รับมรดกสิทธิตามผลการพิจารณาของ ค.ป.จ. มารับทราบพร้อมทั้งจัดทำสัญญาเช่าหรือเช่าซื้อให้กับผู้รับมรดกตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนดโดยเร็วต่อไป

ถ้ามีเหตุอันควร ค.ป.จ. อาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อให้ผู้รับมรดกสิทธิ การเช่าหรือเช่าซื้อ มีหน้าที่ให้สิทธิประโยชน์บางประการแก่ทายาทผู้ตกลงไม่ขอรับสิทธิ หรือเป็นทายาท ที่เป็นผู้เยาว์หรือผู้ทุพพลภาพหรือโรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบก็ได้ตามความเหมาะสมแก่กรณี

ข้อ 17. ผู้รับมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อจะต้องรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ของเกษตรกรผู้ ถึงแก่กรรม

/ ข้อ 18

ข้อ 18. หากปรากฏว่าผู้ได้รับมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขที่ คปจ. กำหนดตามข้อ 16 บรรดสามโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัด
มีหนังสือเตือนให้ผู้ได้รับมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อปฏิบัติตามข้อกำหนดให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด
ถ้าผู้รับนั้นไม่ปฏิบัติตามให้ คปจ. กำหนดมาตรการที่สมควร ทั้งนี้ อาจพิจารณาจนถึงขั้นให้ผู้นั้นสิ้นสิทธิการเช่า
หรือเช่าซื้อได้

เมื่อ คปจ. ได้สั่งให้ผู้ได้รับมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อสิ้นสิทธิในที่ดินและมีคำสั่งให้ผู้นั้น
ออกจากที่ดินภายในเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ คปจ. พิจารณาคัดเลือกผู้ที่มีสิทธิที่จะได้รับมรดกสิทธิการเช่าหรือ
เช่าซื้อตามหมวดนี้เพียงรายเดียวเป็นผู้ได้รับมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อแทนต่อไป ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิ
ทายาทที่เคยไม่ขอรับมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อแต่เดิมด้วย

หมวด 3

สิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินสำหรับอยู่อาศัยนอกแปลงเกษตรกรรม

ข้อ 19. ในกรณีที่มีที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดไว้สำหรับอยู่อาศัยนอกแปลงเกษตรกรรม ให้
เกษตรกรผู้ได้รับสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อตามหมวด 1 หรือหมวด 2 ได้รับสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดิน
สำหรับอยู่อาศัยตามไปด้วย และถ้าผู้ได้รับสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินแปลงเกษตรกรรมมีหลายคน ให้
แบ่งแยกที่ดินสำหรับอยู่อาศัยดังกล่าวให้บุคคลเหล่านั้นได้เช่าหรือเช่าซื้อตามส่วนแล้วแต่กรณี

หมวด 4

การจัดการทรัพย์สินและหนี้สิน

ข้อ 20. ถ้าผู้โอนหรือเกษตรกรผู้ถึงแก่กรรมมีหนี้สินค้างชำระกับ ส.ป.ก. หรือสถาบันการ
เงินที่ร่วมโครงการกับ ส.ป.ก. หรือสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ผู้รับโอนหรือผู้ได้รับมรดกสิทธิ
การเช่าหรือเช่าซื้อจะต้องรับไปซึ่งหนี้สินที่ค้างชำระเหล่านั้นด้วย

หากบุคคลตามวรรคหนึ่งไม่ยอมรับหนี้สินที่ค้างชำระดังกล่าว หรือไม่ยินยอมรับไปซึ่งสิทธิและ
หน้าที่ตามสัญญาเช่าหรือเช่าซื้อ ให้ผู้นั้นหมดสิทธิได้รับโอนหรือรับมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ และให้

/ ปฏิรูปที่ดิน.....

ปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาบุคคลผู้จะได้รับมรดกสิทธิรายอื่นที่ยินยอมชำระหนี้และยินยอมปฏิบัติตามระเบียบนี้
เสนอ คปจ.พิจารณาต่อไป โดยให้นำข้อ 18 วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 21. ถ้าไม่มีทายาทตามระเบียบนี้มารับสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ หรือมีแต่ไม่ขอรับ หรือ
ไม่มีคุณสมบัติตามข้อ 6 ให้ คปจ.ดำเนินการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรรายอื่นตามระเบียบคณะกรรมการ
ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรต่อไป

กรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการเช่าซื้อที่ดิน ให้เจ้าหน้าที่หักเงินเท่ากับจำนวนค่าเช่าที่ดิน
ดังกล่าวที่ ส.ป.ก. กำหนดและหนี้สินที่ค้างชำระกับ ส.ป.ก. หรือสถาบันการเงินที่ร่วมโครงการกับ
ส.ป.ก. หรือสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่แจ้งหนี้ให้ ส.ป.ก. ทราบออกจากเงินที่เกษตรกรผู้
ถึงแก่กรรมได้ชำระเป็นค่าเช่าซื้อ และคืนเงินที่เหลือให้แก่ทายาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
ของผู้เช่าซื้อ โดยส่งมอบแก่ผู้จัดการมรดก หรือในกรณีไม่มีผู้จัดการมรดก ก็ให้ส่งมอบแก่ทายาทคนหนึ่ง
คนใดซึ่งมีสิทธิจะได้รับมรดกเพื่อแบ่งปันให้กับทายาทรายอื่นต่อไป

ข้อ 22. ถ้าผู้ตกลงรับมรดกสิทธิการเช่าซื้อ ขอเลิกสัญญาเช่าซื้อในภายหลัง ให้ผู้นั้นมีสิทธิ
ได้รับคืนเงินค่าเช่าซื้อที่เกษตรกรผู้ตายและผู้นั้นได้ชำระไว้ ในส่วนที่เกี่ยวกับที่ดินที่ตนตกลงรับมรดกสิทธิ
การเช่าซื้อ โดยให้นำวิธีการหักเงินตามความในข้อ 21 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าผู้ขอยกเลิกสัญญาเช่าซื้อไม่มีการผูกพันในเรื่องสิทธิประโยชน์ตามข้อ 16 วรรคสาม ผู้นั้น
จะได้รับการคืนเงินตามวรรคหนึ่งต่อเมื่อได้ปฏิบัติตามภาระผูกพันนั้นครบถ้วนแล้ว

ถ้ามีการขอเลิกสัญญาเช่าซื้อโดยผู้เช่าซื้อไม่ได้ปฏิบัติตามภาระผูกพันในเรื่องสิทธิประโยชน์
ให้ คปจ.พิจารณาผู้มีสิทธิที่จะได้รับมรดกสิทธิการเช่าซื้อตามหมวด 2 คนใดคนหนึ่งเพียงคนเดียวเป็นผู้
ได้รับสิทธิการเช่าซื้อแทนต่อไป โดยจะต้องรับไปซึ่งสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาเช่าซื้อทั้งหมดรวมทั้งภาระ
ผูกพันในสิทธิประโยชน์ที่มีอยู่เดิมนั้นด้วย และให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

/ หมวด 5.....

หมวด 5

เบ็ดเตล็ด

ข้อ 23. ในกรณีโอนสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ หากมีค่าใช้จ่ายในการรังวัดแบ่งแปลง ให้ผู้โอนเป็นผู้ชำระ ส่วนในการตัดทอนทางมรดกสิทธินั้นให้บรรดาทายาทผู้ได้รับมรดกสิทธิเป็นผู้ชำระ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ ส.ป.ก. กำหนด

ข้อ 24. ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดรายงานการโอนสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อหรือการตัดทอนมรดกสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อให้ ส.ป.ก. ทราบ เพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนต่อไป

ข้อ 25. ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบนี้ ให้เสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาต่อไป

ประกาศ ณ วันที่

เรื่องที่ 3.5 ขอนุมัติวิธีปฏิบัติเพื่อกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดซื้อเปลี่ยนแปลง

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอและชี้แจงว่า ควบสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ที่จะต้องช่วยเหลือให้เกษตรกรที่ดินทำกินเป็นของตนเอง การดำเนินการวิธีหนึ่งคือการจัดซื้อหรือเวนคืนที่ดินจากเจ้าของที่ดินมิได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นด้วยตนเองหรือมีที่ดินเกินสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินของตนเองหรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพและสถาบันเกษตรกรได้เช่าซื้อ เช่า หรือเช่าทำประโยชน์

ที่ผ่านมาการปฏิบัติตามกฎหมายของ ส.ป.ก. มีปัญหาอุปสรรคด้านการจัดซื้อที่ดินหลายประการ เช่น ราคาประเมินเพื่อการจัดซื้อที่ดินของ ส.ป.ก. หรือการชำระราคาค่าที่ดินที่ใช้จ่ายเป็นเงินสดส่วนหนึ่งและพันธบัตรอีกส่วนหนึ่งไม่พอใจให้เจ้าของที่ดินขายที่ดินให้กับ ส.ป.ก. เป็นต้น ทำให้สามารถจัดซื้อที่ดินในที่ดินที่ได้ออกพระราชกฤษฎีกาประกาศให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้น้อย ไม่เพียงพอต่อการช่วยเหลือเกษตรกร

ในปัจจุบันถึงแม้ว่าคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะได้ออกแก้ไขปัญหาของการจัดซื้อที่ดินไปเป็นส่วนใหญ่แล้ว แต่ก็มีปัญหาอุปสรรคในข้อกำหนดว่าตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมเมื่อปี พ.ศ. 2532 มาตรา 25 วรรคสาม บัญญัติให้กำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเฉพาะที่ดินที่จะนำมาดำเนินการเท่านั้น การจัดซื้อที่ดินเอกชนในเขตปฏิรูปที่ดินที่จะประกาศกำหนดเขตต่อไปจึงมีปัญหาว่าไม่อาจกระทำได้นอกจาก ส.ป.ก. ไม่อาจกำหนดบริเวณที่จะจัดซื้อที่ดินได้ชัดเจน เพราะในระหว่างที่นำผลการสำรวจเพื่อการจัดซื้อหรือเวนคืนที่ดินมาเสนอขออนุมัติต่อคณะกรรมการเพื่อประกาศเขตและดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายเพื่อออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินนั้น เจ้าของที่ดินแปลงเป้าหมายอาจกระจายที่ดินให้อยู่ในเงื่อนไซของกฎหมายที่ ส.ป.ก. ไม่อาจจัดซื้อที่ดินได้ไปแล้ว เป็นผลให้การออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินไม่ทำให้ ส.ป.ก. จัดซื้อที่ดินได้และเป็นการเสียเปล่า

ภายใต้เงื่อนไซของกฎหมายข้างตน ส.ป.ก. จึงพยายามหาวิธีการที่จะทำให้สามารถปฏิบัติงานใดก่อนที่จะเสนอขอแก้ไขกฎหมายซึ่งเป็นวิธีการสุดท้ายและอาจไม่สอดคล้องกับนโยบายและสภาพการณ์ปัจจุบัน ซึ่งในที่สุดเห็นว่าวิธีที่เหมาะสมคือการเจรจาซื้อที่ดินจากเจ้าของที่ดินให้ได้และทำสัญญาผูกพันก่อน จึงนำผลดังกล่าวมาประกาศกำหนดเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน วิธีนี้เป็นไปได้ตามกฎหมายและไม่กระทบกระเทือนต่อเจ้าของที่ดินแปลงอื่นที่อยู่ข้างเคียง ซึ่งมีวิธีปฏิบัติกล่าวคือ

ส.ป.ก. จังหวัดจะออกสำรวจหาที่ดินเอกชนที่มีโฉนดที่ดิน น.ส. 3 หรือ น.ส. 3 ก เนื้อที่ตั้งแต่แปลงละ 20 ไร่ ถึง 10,000 ไร่ ในจังหวัดนั้นโดยไม่จำกัดว่าจะต้องอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน และเหมาะสมจะนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน หากใครตรวจสอบสภาพที่ดินและเจรจาต่อรองราคาที่ดินตาม คำเสนอขายของเจ้าของที่ดินเป็นที่พอใจแล้ว ส.ป.ก. จังหวัดจะทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินแปลงนั้นโดย มีเงื่อนไขที่ผูกพันเจ้าของที่ดินเพียง 60 วัน หากไม่ได้รับอนุมัติให้ประกาศเขตปฏิรูปที่ดินก็ให้สัญญาสิ้นสุด ลงและรับนำเรื่องเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดซื้อและกำหนด พื้นที่ที่จะจัดซื้อให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

จากนั้นก็ส่งเรื่องให้ ส.ป.ก. เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ขออนุมัติประกาศเขตปฏิรูปที่ดินเป็นรายละเอียดที่จัดซื้อได้จริงตามสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินดังกล่าวข้างต้น เมื่อได้รับอนุมัติแล้ว ส.ป.ก. จะเสนอเรื่องไปยังกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อเสนอเรื่องต่อไปยัง คณะรัฐมนตรี เมื่อคณะรัฐมนตรีประชุมพิจารณาเห็นชอบในหลักการแล้วก็ส่งเรื่องให้กฤษฎีกาตรวจแก้ไข ร่างพระราชกฤษฎีกา เสร็จแล้วจะส่งกลับเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติ ต่อจากนั้นก็นำขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและลงประกาศในราชกิจจานุเบกษามีผลใช้บังคับกับ ส.ป.ก. จะชำระราคา ค่าที่ดินและรับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินมาเพื่อจัดให้แก่เกษตรกรต่อไป

ผลดีของการปฏิบัติตามวิธีข้างต้นมีดังนี้

- (1) การจัดหาที่ดินมาปฏิรูปที่ดินด้วยวิธีการจัดซื้อที่ดินมีขอบเขตกลางขวางขึ้นไม่จำกัดอยู่ เฉพาะในเขตปฏิรูปที่ดิน ทำให้มีโอกาสเพิ่มจำนวนที่ดินที่จะช่วยเหลือเกษตรกรและผู้รับจ้างแรงงาน ทางกรมเกษตรมากขึ้น
- (2) ทำให้รวดเร็วไม่จำเป็นจะต้องสำรวจหาแผนที่ใหม่เพราะสามารถคัดลอกแบบแผนที่แปลงที่ดินจากเอกสารที่ดินที่เป็น โฉนดที่ดิน น.ส. 3 หรือ น.ส. 3 ก เป็นแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา
- (3) ทำให้รวดเร็วเพราะไม่ต้องส่งเรื่องให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการ พลังงานตรวจสอบว่าในที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรี และไม่ต้องส่งให้กรมป่าไม้หมายแนวเขตป่า

ที่ของรัฐ

ส่วนผลเสียอาจมีในแง่ที่ทำให้ของออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเป็นรายละเอียด จำนวนมากเช่นเดียวกับที่ดินที่จำแนกออกจากเขตป่าไม้อาวุโรรและคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติมีมติมอบให้ ส.ป.ก. นำมาปฏิรูปที่ดิน ทำให้ต้องใช้เวลานานและเจ้าหน้าที่สำหรับงานนี้เพิ่มขึ้น

ประเด็นที่เสนอเพื่อพิจารณา

การดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวข้างต้น ถึงแม้ว่าจะลดขั้นตอนลงไปไต่มางแล้ว ก็ยังมีขั้นตอนที่จะต้องปฏิบัติตาม จนทำให้เกรงว่า จะเกิดความล่าช้าจนทำให้ไม่อาจจัดซื้อที่ดินได้เพราะพบระยะเวลาผูกพันเจ้าของที่ดินตามสัญญาเสียก่อน หรือกว่าจะออกพระราชกฤษฎีกาประกาศเขตปฏิรูปที่ดินและชำระราคาที่ดินก็กินเวลาเป็นปีทำให้เต็มใจจะขายที่ดินให้กับ ส.ป.ก. เกิดความเสียหาย

ส.ป.ก. จึงพิจารณาเห็นว่าหากลดขั้นตอนบางขั้นตอนอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีลงไป โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติตามปกติมิใช่งานนโยบายที่จะต้องขออนุมัติทุกครั้งที่จะมีการจัดซื้อที่ดินและประกาศเขตปฏิรูปที่ดินตามวิธีนี้ จะทำให้สามารถเร่งรัดการจัดซื้อที่ดินและประกาศเขตปฏิรูปที่ดินได้อย่างรวดเร็วสมเจตนารมณ์ของรัฐที่จะเร่งรัดเพิ่มประสิทธิภาพของงานปฏิรูปที่ดินทางหนึ่ง

คำขอ

1. ขออนุมัติให้การซื้อที่ดินของ ส.ป.ก. ตามวิธีการข้างต้นเป็นวิธีปฏิบัติงานปกติของ ส.ป.ก. ที่ไม่ต้องนำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อขออนุมัติประกาศเขตปฏิรูปที่ดินเป็นรายพื้นที่ ต่อเมื่อดำเนินการแล้วก็ให้รวบรวมผลเพื่อรายงานให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทราบเป็นครั้งคราวตามงวดงบประมาณประจำปี

2. ขออนุมิตินำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการให้ยกเว้นการเสนอร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในที่ดินเอกชนรายแปลง ไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาก่อนส่งกฤษฎีกาตรวจร่าง เมื่อออกกฤษฎีกาได้ตรวจแก้ไขแล้ว จึงเสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามกระบวนการเสนอพระราชกฤษฎีกาต่อไป

มติคณะกรรมการ หลังจากที่กรรมการได้ซักถามถึงเหตุผลและความจำเป็นแล้ว จึงมีมติให้ ส.ป.ก. นำเรื่องกลับไปทบทวนแล้วนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

เรื่องที่ 3.6 ขออนุมัติผ่อนผันชำระหนี้โครงการส่งเสริมเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ปี 2528-2529 จ.ปราจีนบุรี
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอและชี้แจงว่า ตามที่ ส.ป.ก. ได้ขออนุมัติให้ใช้เงินกองทุนฯ เพื่อให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดปราจีนบุรีกู้ยืม เป็นค่าใช้จ่ายในโครงการส่งเสริมเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ปี 2528-2529 จำนวน 9 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 270,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12 ต่อปี ครบกำหนด

คืน ส.ป.ก. ภายใน 3 ปี และได้ดำเนินการให้เกษตรกรกู้ยืมไปแล้ว นั้น ปัจจุบันมีเกษตรกรค้างชำระหนี้ จำนวน 4 ราย เป็นเงินต้นคงค้าง จำนวน 85,623 บาท และดอกเบี้ยจำนวน 22,378.47 บาท (สิ้นสุด ณ 31 สิงหาคม 2535) ทั้งนี้ เนื่องจากเกษตรกรได้ประสบภัยธรรมชาติอยู่เนื่อง ๆ

บัดนี้ ส.ป.ก. ได้รับแจ้งจาก ส.ป.ก. ปราจีนบุรี ขอผ่อนผันชำระหนี้เงินกู้โครงการส่งเสริมเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ปี 2528 - 2529 ให้แก่เกษตรกร จำนวน 4 ราย เป็นเงินต้น 85,823 บาท และดอกเบี้ย จำนวน 22,378.47 บาท (สิ้นสุด 31 สิงหาคม 2535) โดยขอผ่อนผันชำระหนี้เป็นจำนวน 2 งวด กล่าวคืองวดแรก ชำระวันที่ 31 สิงหาคม 2535 เป็นเงินต้น จำนวน 32,912 บาท ดอกเบี้ย จำนวน 22,378.47 บาท และงวดที่ 2 ชำระวันที่ 31 สิงหาคม 2536 เป็นเงินต้น จำนวน 52,911 บาท และดอกเบี้ย จำนวน 6,957.53 บาท

ความเห็นของ ส.ป.ก.

1. การขอผ่อนผันชำระหนี้เงินกู้โครงการส่งเสริมเลี้ยงกุ้งก้ามกราม จ.ปราจีนบุรี ไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ได้ตามกำหนดสัญญา อันเกิดมาจากเกษตรกรประสบภัยธรรมชาติอยู่เนื่อง ๆ

2. ตามเงื่อนไขในการเสนอขอผ่อนผันชำระหนี้ โดยแบ่งการชำระเงินกู้เป็นงวด จำนวน 2 งวด ในคราวเดียวกันนั้น ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้กู้ยืมแก่เกษตรกรข้อ 18 ความว่า "ในกรณีที่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร ผู้ไม่สามารถชำระหนี้ให้เสร็จภายในกำหนดระยะเวลา หรือไม่อาจชำระเงินรายงวด ๆ ในงวดหนึ่งใดตา ส.ป.ก. พิจารณาเห็นว่า มีเหตุจำเป็นอันควรผ่อนผันจะผ่อนเวลาชำระหนี้เงินกู้หรืออนุญาตให้ลดชำระเงินรายงวด ส่วนที่ ต้องชำระหนี้ได้มีกำหนดคราวละไม่เกินสิบสอง เดือนตามเกณฑ์ต่อไปนี้

1. เงินกู้ระยะสั้นผ่อนเวลาได้ไม่เกิน 1 คราว
2. เงินกู้ระยะปานกลางผ่อนเวลาได้ไม่เกิน 2 คราว
3. เงินกู้ระยะยาวผ่อนเวลาได้ไม่เกิน 3 คราว

ฉะนั้น การร้องขอผ่อนผันกรณีดังกล่าวข้างต้นเป็นการขอผ่อนผันติดต่อกัน 2 งวด เกินกว่า 12 เดือน ซึ่งเกินอำนาจที่ ส.ป.ก. จะอนุมัติได้ ดังนั้น จึงเห็นสมควรปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการนี้ ข้อ 26 ความว่า "ในกรณีไม่อาจปฏิบัติตามระเบียบนี้ หรือมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ให้เสนอคณะกรรมการวินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้ได้เป็นที่สิ้นสุด"

3. ส.ป.ก. ให้นำเรื่องนี้เสนอคณะกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (อกก. คง.) ในการประชุมครั้งที่ 4/2535 เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2535 ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้ผ่อนผันชำระหนี้ ตามโครงการดังกล่าว

ประเด็นที่เสนอขออนุมัติ

ขออนุมัติผ่อนผันชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดปราจีนบุรี โครงการส่งเสริมเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ปี 2528 - 2529 จำนวน 4 ราย เป็นเงินต้น 85,823 บาท และดอกเบี้ยจำนวน 22,378.47 บาท (คำนวณถึง 31 สิงหาคม 2535) ทั้งนี้ โดยขอผ่อนผันชำระหนี้ออกเป็น 2 งวด งวดละ 12 เดือน คือ งวดแรกชำระวันที่ 31 สิงหาคม 2535 เป็นเงินต้นจำนวน 32,912 บาท ดอกเบี้ยจำนวน 22,378.47 บาท งวดที่สองชำระวันที่ 31 สิงหาคม 2536 เป็นเงินต้นจำนวน 52,911 บาท และดอกเบี้ยจำนวน 6,957.53 บาท รายละเอียดปรากฏตามแผนการชำระหนี้ที่แนบ

มติคณะกรรมการ อนุมัติ



แผนการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย
โครงการส่งเสริมเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ปี 2528-2529

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	สัญญา	การชำระเงิน				รวมทั้งสิ้น		หมายเหตุ
			งวดที่ 1		งวดที่ 2		เงินต้น	ดอกเบี้ย	
			31 ส.ค.2535		31 ส.ค.2536				
เงินต้น	ดอกเบี้ย	เงินต้น	ดอกเบี้ย	เงินต้น	ดอกเบี้ย				
1.	นายहन ไม้หอม	1/24/11 กย.29	10,000.-	1,637.25	20,000.-	2,400.-	30,000.-	4,037.25	ดอกเบี้ยงวดที่ 1 คำนวณโดย
2.	นายสำเนา เงินกรุง	1/28/9 มค.28	10,000.-	5,440.91	10,000.-	1,200.-	20,000.-	6,640.91	ดอกเบี้ยค้างรับบวกดอกเบี้ย
3.	นางถนอง กิจดี	2/28/21 สค.28	-	-	10,000.-	1,808.21	10,000.-	1,808.21	ที่คำนวณถึง 31 ส.ค. 2535
4.	นายประเสริฐ โฉมฉิน	3/28/21 สค.28	12,912.-	15,300.31	12,911.-	1,549.32	25,823.-	16,849.43	
	รวม		32,912.-	22,378.47	52,911.-	6,957.53	85,823.-	29,336.-	

เรื่องที่ 3.7 ขออนุมัติแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่องแต่งตั้ง
คณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอและชี้แจงว่า ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้มีคำสั่งที่ 2/2529 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ประกอบด้วยที่ปรึกษา กฎหมายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานอนุกรรมการ เลขานุการ ส.ป.ก. หรือผู้แทน ผู้แทน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนกรมที่ดิน ผู้แทนสำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน ผู้แทนกรมชลประทาน ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนกรมการปกครอง ศ.ดร.ทองโรจน์ อ่อนจันทร์ รศ.ประสิทธิ์ โฉมวิไลกุล ผู้อำนวยการกองนิติการ ส.ป.ก. เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ หัวหน้าฝ่ายนิติการและระเบียบ เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาและวินิจฉัยปัญหาของกฎหมายต่าง ๆ ตลอดจนให้คำแนะนำและกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหานั้น

เนื่องจากคำสั่งคณะกรรมการดังกล่าวได้ใช้มาเป็นเวลานานแล้วและ ส.ป.ก. เห็นสมควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งคณะกรรมการดังกล่าว โดยเหตุที่ในขณะนี้ ยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษากฎหมาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งทำหน้าที่ประธานที่ประชุม และ ศ.ดร.ทองโรจน์ อ่อนจันทร์ อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ อุทธรณ์ ตาม พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มาตรา 41 วรรคสอง จึงขอลาออกจากอนุกรรมการ ในคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ และกรรมการบางท่านมีภารกิจมากไม่อาจมาประชุมได้

การเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลเพื่อเป็นอนุกรรมการในคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบดังกล่าว จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการ ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและหลักการตามกฎหมายได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากบุคคลที่เคยเสนอขอเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางกฎหมายและงานการปฏิรูปที่ดินและมีเวลาเพียงพอที่จะสามารถช่วยให้การแก้ไขปัญหานั้นเกิดจากของกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง เป็นไปอย่างถูกต้อง

คำขอ ขอแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ 2/2529 สั่ง ณ วันที่ 29 มกราคม 2529 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

1. นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศักดิ์ กรรมการร่างกฎหมายประจำสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและงานการปฏิรูปที่ดินเป็นอย่างดี เป็นประธานอนุกรรมการ แทนตำแหน่งที่ปรึกษากฎหมายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งในขณะนี้ยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งนี้

2. ผศ. วาณิช ชุติวงศ์ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและงานการปฏิรูปที่ดินเป็นอย่างดี เป็นอนุกรรมการแทน รศ. ประสิทธิ์ โสภี โลกุล คณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. นายเคชา วาณิชวโรตม์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 (ผู้เชี่ยวชาญด้านการวางแผน) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับงานการปฏิรูปที่ดินเป็นอย่างดี เป็นอนุกรรมการแทน ศ.ดร.ทองโรจน์ อ่อนจันทร์ อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ซึ่งเป็นผู้มีความสามารถในค่านกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมถึงนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติงานภายใต้กรอบของกฎหมาย เป็นอนุกรรมการแทน เลขาธิการ ส.ป.ก.

มติคณะกรรมการ อนุมัติ



ร่าง

คำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ที่ /

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ

ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้มีคำสั่ง ที่ 2/2529 สังก. ณ วันที่ 29 มกราคม 2529 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ นั้น

บัดนี้ ได้พิจารณาเห็นสมควรปรับปรุงคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบเสียใหม่ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 จึงให้ยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ดังกล่าวข้างต้น และแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบขึ้นใหม่ ประกอบด้วย

1. นายชัยวัฒน์ วงศ์วนศานต์ กรรมการร่างกฎหมายประจำ ประธานอนุ-
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรรมการ
2. ผู้แทนกรมที่ดิน อนุกรรมการ
3. ผู้แทนกรมป่าไม้ อนุกรรมการ
4. ผู้แทนกรมการปกครอง อนุกรรมการ
5. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน อนุกรรมการ
6. ผู้แทนกรมชลประทาน อนุกรรมการ
7. ผู้แทนสำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง อนุกรรมการ
8. ผศ. วานิช ชุตินวงศ์ อนุกรรมการ
9. นายเคชา วาณิชวโรดม อนุกรรมการ
10. ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายปฏิรูปที่ดิน อนุกรรมการ
11. ผู้อำนวยการกองนิติการ ส.ป.ก. อนุกรรมการและ
เลขานุการ
12. หัวหน้าฝ่ายนิติการและระเบียบ อนุกรรมการและ
กองนิติการ ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. พิจารณาและวินิจฉัยปัญหาของกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือกฎหมายอื่น รวมทั้งระเบียบใด ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
2. พิจารณาและวินิจฉัยปัญหาของกฎหมายอื่นเกิดจากนิติกรรมและสัญญาใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมทั้งกำหนดมาตรการหรือวิธีการในการแก้ไขปัญหาดัง ๆ ด้วย
3. ทำการศึกษาและพิจารณาเสนอแนวทางในการกำหนดหรือปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมบรรดา กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่งใด ๆ ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรค ต่อการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะการที่เปลี่ยนแปลงไป
4. พิจารณาและวินิจฉัยปัญหาในเรื่องใด ๆ ในส่วนที่เป็นปัญหาของกฎหมาย ซึ่งตามระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กำหนดให้เสนอคณะกรรมการวินิจฉัย
5. ให้คำแนะนำ เสนอแนะ หรือชี้แจงปัญหาของกฎหมายและระเบียบ หรือแนวทางปฏิบัติ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแก่ ส.ป.ก. หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สง ๗ วันที่

เรื่องที่ 3.8 ขออนุมัติปรับปรุงคณะกรรมการประสานงานสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอและชี้แจงว่า ตามคำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรม ที่ 4/2531 ลง วันที่ 28 พฤศจิกายน 2531 แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นประธานอนุกรรมการฯ และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นอนุกรรมการ โดยมีหัวหน้าฝ่ายประสานงานการส่งเสริมสถาบันเกษตรกรและพัฒนาอาชีพ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการและหัวหน้าฝ่ายประสานงานการส่งเสริมและการพัฒนาการเกษตร เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ รายละเอียดตามเอกสารประกอบที่ 1

เนื่องจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรม (ส.ป.ก.) ได้มีการแบ่งส่วนราชการเป็นการภายใน ซึ่งกำหนดให้มีกองพัฒนารายได้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน พร้อมกับแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และประกอบด้วยกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้แจ้งขอเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ในคณะกรรมการฯ ดังกล่าวข้างต้น

ความเห็นของ ส.ป.ก.

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นสมควรปรับปรุงคณะกรรมการฯ ในส่วนของ ส.ป.ก. และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ดังนี้

ในส่วนของ ส.ป.ก.

1. ตัดผู้อำนวยการกอง กองจัดการปฏิรูปที่ดิน
2. ตัดผู้อำนวยการกอง กองวิชาการและแผนงาน
3. ตัดหัวหน้าฝ่ายประสานงานการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
4. เปลี่ยนตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายประสานงานการส่งเสริมงานสถาบันเกษตรกรและพัฒนาอาชีพ เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน 7 ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายพัฒนาอาชีพนอกการเกษตร จากอนุกรรมการและเลขานุการ เป็นอนุกรรมการ
5. เพิ่มผู้อำนวยการกอง กองพัฒนารายได้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นอนุกรรมการ
6. เพิ่มเจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน 6 ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายสถาบันเกษตรกร เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ
7. เพิ่มเจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน 5 ฝ่ายสถาบันเกษตรกร เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ในส่วนของกรมส่งเสริมสหกรณ์

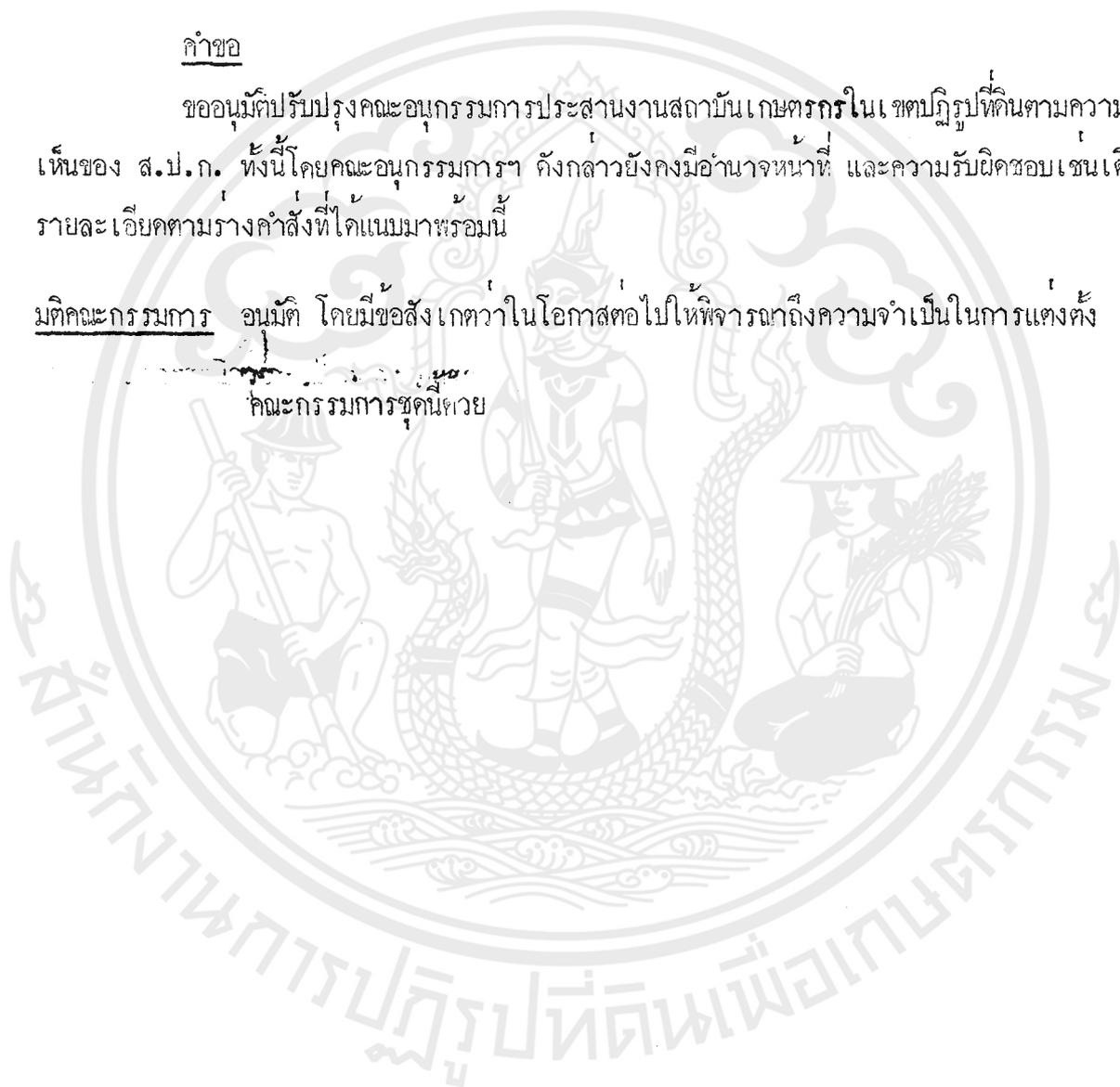
1. เปลี่ยนแปลงอนุกรรมการ จากผู้อำนวยการกองสหกรณ์นิคม เป็นผู้อำนวยการกองฝึกอบรม
2. เปลี่ยนแปลงอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการจากหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการบำรุงที่ดิน เป็นนักวิชาการสหกรณ์ 7 ฝ่ายส่งเสริมสหกรณ์โครงการพิเศษ

คำขอ

ขออนุมัติปรับปรุงคณะอนุกรรมการประสานงานสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินตามความเห็นของ ส.ป.ก. ทั้งนี้โดยคณะอนุกรรมการฯ ดังกล่าวยังคงมีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบเช่นเดิม รายละเอียดตามร่างคำสั่งที่ใดแนบมาพร้อมนี้

มติคณะกรรมการ อนุมัติ โดยมีข้อสังเกตว่าในโอกาสต่อไปให้พิจารณาถึงความจำเป็นในการแต่งตั้ง

คณะกรรมการชุดนี้
คณะกรรมการชุดนี้



(ร่าง)

คำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ที่/.....

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน

ตามคำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ 4/2531 ลงวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2531 แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน นั้น บัดนี้ ได้พิจารณาเห็นสมควรปรับปรุงคณะกรรมการประสานงานสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเสียใหม่ ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 จึงให้ยกเลิกคำสั่ง ที่ 4/2531 ลงวันที่ 28 พฤศจิกายน 2531 และแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินขึ้นใหม่ ประกอบด้วย

- | | |
|--|---------------------|
| 1. อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ | ประธานคณะกรรมการ |
| 2. รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม | รองประธานคณะกรรมการ |
| 3. ผู้อำนวยการกอง กองฝึกอบรม กรมส่งเสริมสหกรณ์ | อนุกรรมการ |
| 4. ผู้อำนวยการกอง กองแผนงาน กรมส่งเสริมสหกรณ์ | อนุกรรมการ |
| 5. ผู้อำนวยการกอง กองสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ | อนุกรรมการ |
| 6. ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร | อนุกรรมการ |
| 7. ผู้อำนวยการกอง กองบริการกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม | อนุกรรมการ |
| 8. ผู้อำนวยการกอง กองพัฒนารายได้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม | อนุกรรมการ |
| 9. ผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชน | อนุกรรมการ |
| 10. ผู้แทนกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม | อนุกรรมการ |
| 11. ผู้แทนกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ | อนุกรรมการ |

12. ผู้แทนสำนักงบประมาณ อนุกรรมการ
13. เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน 7 ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายพัฒนาอาชีพ- อนุกรรมการ
นอกจากเกษตร กองพัฒนารายได้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
14. เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน 6 ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายสถาบันเกษตรกร อนุกรรมการและ
กองพัฒนารายได้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน สำนักงานการปฏิรูป- เลขานุการ
ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
15. เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน 5 ฝ่ายสถาบันเกษตรกร อนุกรรมการและ
กองพัฒนารายได้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน สำนักงานการ- ผู้ช่วยเลขานุการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
16. นักวิชาการสหกรณ์ 7 ฝ่ายส่งเสริมสหกรณ์โครงการพิเศษ อนุกรรมการและ
กองสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ ผู้ช่วยเลขานุการ
ให้คณะอนุกรรมการทั้งกล่าวมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้
1. พิจารณาวางแผนดำเนินงาน เกี่ยวกับการจัดตั้งสถาบันเกษตรกรใน เขตปฏิรูปที่ดิน และเสนอโครงการต่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 2. พิจารณาวางระเบียบ เงื่อนไข วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับสถาบันเกษตรกรใน เขตปฏิรูปที่ดิน
 3. ติดตามประสานงานและควบคุมการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 4. ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลโครงการ และเสนอผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 5. รวบรวมและจัดทำแผนดำเนินงาน เกี่ยวกับการส่งเสริมและฝึกอบรมวิชาชีพอื่น ๆ
- นอกจากการเกษตร
6. ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาสังคมและพัฒนาอาชีพ และเสนอผล- การดำเนินงานต่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 7. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามแต่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมอบหมาย
- ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการนี้ ให้มีอำนาจเชิญผู้แทนของส่วนราชการและเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ เข้ามาร่วมปฏิบัติงานได้ และในกรณีที่จะเป็นประโยชน์ของงานให้ มีอำนาจเชิญผู้แทนของ ส่วนราชการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งแจ้งรายละเอียดตามที่เห็นสมควร
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่

เรื่องที่ 3.9 ข้อใช้ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคในพื้นที่ป่าชุมชน

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอและชี้แจงว่า ตามที่ ส.ป.ก. ได้รับอนุญาตจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เข้าดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและป่าที่กรม ให้รักษาไว้เป็นสมบัติของชาติซึ่งเป็นป่าเสื่อมโทรม โดยให้กันพื้นที่ไว้เป็นป่าไม้สมบัติส่วนกลางหรือป่าชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของพื้นที่ทั้งหมด และต่อมาได้มีการประชุม คปก. ครั้งที่ 4/2533 เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2533 ในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องนโยบายการกันพื้นที่ป่าชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยมีการกันพื้นที่ร้อยละ 20 ไร่เป็นป่าชุมชนนั้น ข้อเท็จจริงพื้นที่ดังกล่าวส่วนใหญ่มีราษฎรบุกรุกเข้าอยู่อาศัยทำกิน และตั้งบ้านเรือนเป็นหลักแหล่งมั่นคง บางแห่งเป็นสถานที่ราชการ จึงไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่จะกันพื้นที่ไว้สำหรับเป็นป่าชุมชนให้ประชาชนใช้ร่วมกัน ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น คปก. ได้อนุมัติในหลักการให้ ส.ป.ก. กับพื้นที่ป่าชุมชนไว้เท่าที่สามารถจะดำเนินการได้ กล่าวคือบริเวณพื้นที่ป่าชุมชนที่มีราษฎรบุกรุกเข้ามาจัดให้แกราษฎร โดยวิธีการปฏิรูปที่ดิน คงกันเฉพาะพื้นที่ที่มีสภาพป่าเหลืออยู่ไว้เป็นป่าชุมชน และส่งคืนกรมป่าไม้ ทั้งสองเป็นการดำเนินการที่ไม่ขัดต่อกฎหมายปฏิรูปที่ดิน โดยให้ ส.ป.ก. จังหวัดถือแนวปฏิบัติตามมติ คปก. ไร่ 2 ประการ ดังนี้

1. ให้ ส.ป.ก. จังหวัดสำรวจพื้นที่ที่ได้กันไว้เป็นป่าชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินว่าได้มีราษฎรบุกรุกเข้าทำประโยชน์เป็นจำนวนเท่าใดส่วนที่เหลือคงเป็นสภาพป่าในวงแนวเขตไว้ และแจ้งมายัง ส.ป.ก. เพื่อส่งคืนกรมป่าไม้
2. ให้ ส.ป.ก. จังหวัดสำรวจถึงแผนงานทางวิศวกรรมที่จะก่อสร้างหรือแผนงานการใช้ที่ดินคานอื่นควย เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการใช้ที่ดิน หากส่งคืนกรมป่าไม้แล้ว

และเนื่องจากขณะนี้ ส.ป.ก. ได้รับเรื่องการขออนุญาตใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินสำหรับกิจการต่าง ๆ ซึ่งพื้นที่ส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดที่ขออนุญาตอยู่ในบริเวณที่กันไว้เป็นป่าชุมชนและ ส.ป.ก. จังหวัดยังมีได้สำรวจวางแผนเขตกันส่วนที่มีสภาพเป็นป่าชุมชนไว้ ส.ป.ก. จึงนำเรื่องเสนอคณะกรรมการพิจารณาอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอื่น ๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน ครั้งที่ 1/2534 เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2534 ซึ่งที่ประชุมเห็นว่าเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินการเพื่อกิจการสาธารณูปโภค จึงเห็นควรให้นำเสนอ คปก. เพื่อพิจารณาอนุญาตเป็นราย ๆ ไป

ความเห็นของ ส.ป.ก.

โดยที่ **คปก.** มีอำนาจในการพิจารณา กำหนดแผนการส่งเสริม และปรับปรุงเกษตรกรรม ในเขตปฏิรูปที่ดินรวมถึงการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิต และคุณภาพ ผลิตผลเกษตรกรรม ตลอดจนสวัสดิการ การสาธารณสุข โภค การศึกษา และการสาธารณสุขของเกษตรกร ตาม ม. 19 (6) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2518 ประกอบกับมติ คปก. ครั้งที่ 4/2533 เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2533 ได้อนุมัติในหลักการให้กันพื้นที่ป่าชุมชนในสวนที่ราษฎรบุกรุกหรือเป็นส่วน ราชการออกจากสวนที่มีสภาพป่าแต่ ส.ป.ก. จังหวัด ยังมีได้ดำเนินการสำรวจรังวัดกันแนวเขตป่าและ เขตชุมชนดังกล่าวออกจากกัน และเมื่อมีผู้ขออนุญาตใช้ที่ดินในเขตป่าชุมชนดังกล่าวเพื่อสร้างวัด, โรงเรียน อ่างเก็บน้ำ, สระน้ำ จึงอยู่ในอำนาจของ คปก. พิจารณาอนุญาต ดังนี้ การขออนุญาตทั้ง 4 รายการ กองจัดการปฏิรูปที่ดินและกองวิศวกรรม ส.ป.ก. ได้ให้ความเห็นว่าการก่อสร้างไม่เป็นอุปสรรคต่อการ ปฏิรูปที่ดินแต่อย่างใด

คำขอ

ขออนุญาตใช้ที่ดินในเขตป่าชุมชนเพื่อสร้างวัด, โรงเรียน อ่างเก็บน้ำ, สระน้ำ ดังนี้

1. สำนักงานชลประทานที่ 1 กรมชลประทาน ขออนุญาตใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินโครงการ ป่าจอมทอง หมู่ 9 ตำบลคอยหล่อ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่แปลงที่ดินเลขที่ 2166 ไร่ ราว ส.ป.ก. ที่ 3 เอส 1 อี เนื้อที่ประมาณ 100-0-90 ไร่ เพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยบ่มเป่ง ใช้สำหรับกักเก็บน้ำ ไว้ใช้ในการเพาะปลูก อุปโภค-บริโภค โดยกรมชลประทานได้รับงบประมาณในการก่อสร้าง 10,941,000 บาท และจากการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. เชียงใหม่ ปรากฏว่าเป็นพื้นที่ป่าชุมชน มิได้จัดให้ เกษตรกรเข้าทำประโยชน์ สามารถใช้สร้างอ่างเก็บน้ำได้
2. สหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ ขออนุญาตใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินป่าแม่แตง หมู่ 9 ตำบลแม่ หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ แปลงที่ดินเลขที่ 1 ไร่ ราว ส.ป.ก. ที่ 1 เอ็น 1 อี เนื้อที่ 6-0-73 ไร่ เพื่อสร้างสระเก็บน้ำ สำหรับใช้ในกิจการสหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินแม่แตงจำกัด โดย สระน้ำมีขนาดปริมาตรดินขุด 21,650 ลูกบาศก์เมตร ดินถมอัดแน่น 2,880 ลูกบาศก์เมตร ความจุน้ำ 21,650 ลูกบาศก์เมตร ทั้งนี้ขนาดความกว้าง ความยาว ความลึก สามารถปรับให้เข้ากับสภาพพื้นที่ โดยปริมาตรดินขุดเป็นเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งสหกรณ์เชียงใหม่ได้รับเงินงบประมาณ จำนวน 528,000 บาท และจากการตรวจสอบพื้นที่ของ ส.ป.ก. เชียงใหม่ ปรากฏว่าเป็นพื้นที่ป่าชุมชน มิได้จัดให้เกษตรกรเข้า ทำประโยชน์สามารถขุดสระน้ำได้

3. กรมสามัญศึกษาขออนุญาตใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินโครงการป่าจอมทอง หมู่ที่ 16 ตำบล ยางคราม อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ แปลงที่ดินเลขที่ 2165 ระบุว่า ส.ป.ก. ที่ 1 เอส 1 อี เนื้อที่ประมาณ 50-0-00 ไร่ เพื่อจัดตั้งเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาประจำตำบล สังกัดกรมสามัญศึกษา เพื่อรองรับปริมาณการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งกรมสามัญศึกษาได้รับงบประมาณ จำนวน 1,000,000 บาท และจากการตรวจสอบสภาพที่ดินของเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. เชียงใหม่ ปรากฏว่าเป็นที่ดิน ที่ไถกันไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ไม่ได้แบ่งเป็นแปลงเกษตรกรรม ให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์และเป็นพื้นที่ ป่าชุมชน

4. ประธานกรรมการวัดห้วยคำศาลสามัคคีธรรม ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอโพธิ์- ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ขออนุญาตใช้ที่ดินในเขตป่าชุมชนบึงนาราง จังหวัดพิจิตร เนื้อที่ประมาณ 9-1-31 ไร่ เพื่อสร้างวัดห้วยคำศาลสามัคคีธรรม ซึ่ง ส.ป.ก. พิจิตร ได้รังวัดกันเขตไว้แล้ว เนื่องจาก วัดได้สร้างมาแล้วเป็นเวลาประมาณ 4 ปี แต่ยังมีได้ขอพระราชทานวิสุงคามสีมา ในปัจจุบันมีสิ่งก่อสร้าง คือศาลาการเปรียญ 1 หลัง กุฏิ 1 หลัง มีพระเณร รวม 4 องค์ ราษฎร 3 หมู่บ้าน คือ บ้านห้วยคำศาล ห้วยกันเบ็ด และบ้านไร่นาแทนโฮ เป็นที่ประกอบศาสนกิจ ผู้ทำประโยชน์ในพื้นที่ยินยอมสละสิทธิการเข้าทำ ประโยชน์โดยไม่ขอรับค่าทดแทนใด ๆ

มติคณะกรรมการ อนันต์

เรื่องที่ 3.10 เรื่องการขออนุมัติส่งมอบโรงสีข้าวของ ส.ป.ก. ให้สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน
ไชยประโยชน์

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอและชี้แจงว่า ตามที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ-
เกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้รับมอบเครื่องจักรกลสีข้าว จำนวน 4 เครื่อง ภายใต้โครงการความช่วยเหลือ
จากรัฐบาลญี่ปุ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 เพื่อดำเนินการติดตั้งในเขตปฏิรูปที่ดิน 4 แห่ง ใน 4 จังหวัด
โคกแก้ว จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ พิจิตร และพระนครศรีอยุธยา โดยคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
(คปก.) ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ 1/2528 วันที่ 31 มกราคม 2528 ให้ ส.ป.ก. ใช้เงินกองทุน
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในการก่อสร้างโรงคลุมเครื่องจักรกลสีข้าว เป็นเงินทั้งสิ้น 3,393,849 บาท
และจ่ายเงินทดค่าเครื่องจักรกลสีข้าวเป็นเงิน 5,900,274 บาท ผ่อนชำระให้กับกระทรวงเกษตรและ-
สหกรณ์ ภายใน 5 ปี โดยให้เครื่องจักรกลสีข้าวตกเป็นทรัพย์สินของ ส.ป.ก. และให้ ส.ป.ก. มอบ
โรงสีข้าวพร้อมเครื่องสีข้าวให้สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินเข้าทำประโยชน์ 4 สหกรณ์ โคกแก้ว

1. สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินสามงามหนึ่ง จำกัด อ.สามงาม จ.พิจิตร
2. สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินแม่แตงสอง จำกัด อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
3. สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินเวียงชัย จำกัด อ.เวียงชัย จ.เชียงราย
4. สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินลาดบัวหลวง จำกัด อ.ลาดบัวหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการสีข้าวเพื่อบริโภคในท้องถิ่นและเป็น
การฝึกอบรมให้สมาชิกสหกรณ์ รู้จักการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าว ต่อมา คปก. ได้มีมติในการประชุม
ครั้งที่ 8/2529 และ 1/2533 วันที่ 27 ตุลาคม 2529 และวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2533 ให้สหกรณ์
การเกษตรปฏิรูปที่ดินไชยประโยชน์ใช้โรงสีข้าวของ ส.ป.ก. ได้โดยไม่มีค่าตอบแทน เพื่อศึกษาการดำเนินธุรกิจ
การแปรรูปในระยะเวลา 4 ปี ระหว่างปี 2530 - 2533 ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการ
ส่งเสริมธุรกิจการตลาด และการแปรรูป และหากสหกรณ์ มีความสามารถที่จะดำเนินการได้ก็จะให้
เขาต่อไป

ส.ป.ก. และกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันถึงแนวทางการดำเนินงาน
ด้านการส่งเสริมการค้าและธุรกิจการแปรรูปของสหกรณ์ เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2533 ผลการประชุมเห็น
ควรให้โอนโรงสีข้าวของ ส.ป.ก. ให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยไม่มีภาระผูกพันการชำระคืนเงินทุนให้
ส.ป.ก. และกรมส่งเสริมสหกรณ์จะเข้าไปกำกับควบคุมดูแล และส่งเสริมสหกรณ์โดยตรง โดยขบวนการ
ของกรมส่งเสริมฯ และให้นำผลการหารือนี้เสนอต่อคณะกรรมการประสานงานสถาบันเกษตรกรในเขต
ปฏิรูปที่ดิน

ความเห็นของ ส.ป.ก.

จากการที่ ส.ป.ก. และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้ร่วมกันศึกษาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน เกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตข้าวเปลือกในระยะเวลา 3 ปี ตามตารางที่แนบจะเห็นได้ว่า

1. สหกรณ์ยังไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการธุรกิจโรงสีข้าวเท่าที่ควร ผลตอบแทนไม่แน่นอนคือ แต่ละสหกรณ์มีกำไรที่นำพอใจเฉพาะในการดำเนินงานปีที่ 2 แต่ในปีที่ 3 กำไรกลับลดลงจนขาดทุนในบางสหกรณ์ เนื่องจากสหกรณ์ ดังกล่าวเป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีสมาชิกไม่มากนัก ทำให้การดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ในวงเงินจำกัดคือทั้งความสามารถในการผลิตของโรงสีมีขนาดต่ำ อุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ยุ้งฉาง และพาหนะที่ใช้ในการรวบรวมและจำหน่ายข้าวไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถขยายขอบเขตการดำเนินงานออกไปได้

2. ส.ป.ก. ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานบางส่วนให้สหกรณ์แต่ละปีเป็นจำนวนมาก ซึ่งได้แก่ค่าจ้างยาม ค่าสีหรือ ค่าซ่อมแซม และค่าใช้จ่ายของเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ที่ออกไปประสานงานในด้านการส่งเสริมธุรกิจของสหกรณ์ ซึ่งเมื่อรวมค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ไปกับต้นทุนของการดำเนินงานแปรรูปข้าวเปลือกของสหกรณ์ ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ ดังกล่าวก็จะขาดทุน แต่สหกรณ์ ต้องรับผิดชอบดำเนินการในการดูแลรักษาเองก็คาดว่าจะลดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ลงไปได้มาก

ดังนั้น เพื่อให้ได้ประโยชน์แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินโดยแท้จริง โดยไม่คำนึงถึงผลตอบแทนในเชิงธุรกิจที่จะให้คืนกับศาลงทุนเครื่องจักรกลสีข้าวและโรงสีข้าว ส.ป.ก. จึงเห็นควรมอบโรงสีข้าวทั้ง 4 แห่ง ให้สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินทั้ง 4 สหกรณ์ดังกล่าว ให้ประโยชน์ใดโดยไม่มีค่าตอบแทน ไม่กำหนดระยะเวลา แต่ ส.ป.ก. สามารถเรียกคืนได้ และในระหว่างที่สหกรณ์ รับผิดชอบโรงสีข้าวไปจาก ส.ป.ก. สหกรณ์จะต้องรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมด และจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของ ส.ป.ก. ทาย

ส.ป.ก. จึงได้นำเสนอคณะอนุกรรมการโครงการและการเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรม (ออก.ค.ง.) พิจารณาในการประชุมครั้งที่ 3/2535 วันที่ 12 มีนาคม 2535 ซึ่งจากผลการพิจารณาดังกล่าว ออก.ค.ง. เห็นชอบตามที่ ส.ป.ก. เสนอโดยให้เพิ่มเติมเงื่อนไขข้อ 4 ตามข้อสังเกตของ ออก.ค.ง. จากเดิมเป็น "สหกรณ์จะต้องส่งคืนเครื่องสีข้าวพร้อมอุปกรณ์ และโรงสีข้าวให้แก่

ส.ป.ก. เมื่อไม่ต้องการใช้ประโยชน์หรือเมื่อสหกรณ์ปฏิบัติผิดเงื่อนไข หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือเมื่อ ส.ป.ก. ขอคืนโดยปราศจากความชำรุดบกพร่องใด ๆ เว้นแต่เป็นความชำรุดบกพร่องซึ่งเกิดจากสภาพ การใช้งานตามปกติ รวมถึงให้ติดตามดูแลตรวจสอบสภาพของโรงสีและรายงานให้องค์กรรมการทราบ ปีละ 2 ครั้ง"

คำขอ

ขออนุมัติให้ ส.ป.ก. มอบโรงสีข้าวทั้ง 4 แห่ง ให้สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน 4 สหกรณ์ ใช้ประโยชน์ได้โดยไม่มีค่าตอบแทน ไม่กำหนดระยะเวลา ซึ่งได้แก่

1. สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินสามงามหนึ่ง จำกัด อ.สามงาม จ.พิจิตร
 2. สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินแม่แตงสอง จำกัด อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
 3. สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินเวียงชัย จำกัด อ.เวียงชัย จ.เชียงราย
 4. สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินลาดบัวหลวง จำกัด อ.ลาดบัวหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา
- ทั้งนี้ ส.ป.ก. สามารถเรียกคืนได้หากสหกรณ์ดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข

ของ ส.ป.ก. ดังนี้

1. สหกรณ์จะต้อนำเครื่องสีข้าวไปใช้ในกิจการอื่นเป็นปกติแก่การสีข้าวด้วยตนเอง โดย จะไม่นำเครื่องสีข้าวพร้อมอุปกรณ์ไปให้บุคคลอื่นเช่าหรือใช้ประโยชน์
2. สหกรณ์จะรักษาเครื่องสีข้าวพร้อมอุปกรณ์และโรงสีข้าวให้อยู่ในสภาพที่ดี
3. สหกรณ์จะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจสีข้าวด้วยตนเอง
4. สหกรณ์จะตองส่งคืนเครื่องสีข้าวพร้อมอุปกรณ์และโรงสีข้าวให้แก่ ส.ป.ก. เมื่อไม่ต้องการใช้ประโยชน์หรือเมื่อสหกรณ์ปฏิบัติผิดเงื่อนไข หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือเมื่อ ส.ป.ก. ขอคืน โดยปราศจากความชำรุดบกพร่องใด ๆ เว้นแต่เป็นความชำรุดบกพร่องซึ่งเกิดจากสภาพการใช้งานตาม ปกติ รวมถึงให้ติดตามดูแลตรวจสอบสภาพโรงสีและรายงานให้องค์กรรมการทราบปีละ 2 ครั้ง

มติคณะกรรมการ อนุมัติ

- ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องเพื่อทราบ
 ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ เสนอเรื่องเพื่อทราบ รวม 6 เรื่อง ดังนี้
- เรื่องที่ 4.1 หลักเกณฑ์การคิดค่าเสื่อมราคา และอัตราค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินถาวรของกองทุน
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- เรื่องที่ 4.2 ราคางานความก้าวหน้าของเกษตรกรในการชำระคืนเงินกองทุนฯ ส.ป.ก. ตาม
โครงการสาธิตการใช้ประโยชน์ที่ดิน ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน
ปายางดำนทับตะโก อำเภอจอมมิ่ง จังหวัดราชบุรี
- เรื่องที่ 4.3 รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- เรื่องที่ 4.4 เกษตรกรขอทวงค่าส่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดส่งให้ออกจากที่ดิน
- เรื่องที่ 4.5 รายงานผลการปฏิบัติงานปฏิรูปที่ดินปีงบประมาณ 2535
- เรื่องที่ 4.6 รายงานผลการดำเนินงานตามแผนเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิรูปที่ดิน ประจำปี 2535

มติคณะกรรมการ รับทราบ
ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ
 ไม่มี

เลิกประชุมเวลา 16.30 น.


 (นายกิตติ จักกักรักษ์)

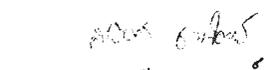
เจ้าหน้าที่บริหารงานเผยแพร่ 7
 ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายประชุม
 ผู้ตรวจรายงานการประชุม


 (นายศรีโรจน์ จิรวัดจรรยา)

เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ 6


 (นายสุทธิพร จิระพันธุ์)

รองเลขาธิการ รักษาาราชการแทนเลขาธิการ
 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 กรรมการและเลขานุการ
 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม


 (นางสาวตรี ชวนิตย์)

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 5

ผู้ตรวจรายงานการประชุม